

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

SENÁT

14. funkční období

K 134 / 14

**Společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě,
Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a
Výboru regionů Nová strategie pro evropský obranný
průmysl: dosahování připravenosti EU prostřednictvím
pohotového a odolného evropského obranného průmyslu**

(71. týden)

2024

Brusel 6. března 2024
(OR. en)

7339/24

INDEF 18
COPS 97
POLMIL 61
IND 126
MAP 8
COMPET 267
FISC 47

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	6. března 2024
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	JOIN(2024) 10 final
Předmět:	<p>SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ</p> <p>Nová strategie pro evropský obranný průmysl: dosahování připravenosti EU prostřednictvím pohotového a odolného evropského obranného průmyslu</p>

Delegace naleznou v příloze dokument JOIN(2024) 10 final.

Příloha: JOIN(2024) 10 final

EVROPSKÁ
KOMISE

VYSOKÝ PŘEDSTAVITEL
UNIE PRO ZAHRANIČNÍ
VĚCI A BEZPEČNOSTNÍ
POLITIKU

V Bruselu dne 5.3.2024
JOIN(2024) 10 final

**SPOLEČNÉ SDĚLENÍ EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Nová strategie pro evropský obranný průmysl: dosahování připravenosti EU
prostřednictvím pohotového a odolného evropského obranného průmyslu**

ÚVOD

Evropská rada ve dnech 14. a 15. prosince 2023 v souladu s Versailleským prohlášením¹ a Strategickým kompasem pro bezpečnost a obranu² zdůraznila, že je třeba vynaložit větší úsilí, má-li Unie dosáhnout svých cílů, které spočívají ve zvýšení obranné připravenosti³. Evropská rada také zdůraznila potřebu posílit evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany (EDTIB) včetně malých a středních podniků a dosáhnout toho, aby byla inovativnější, konkurenceschopnější a odolnější. Silnější a schopnější EU v oblasti bezpečnosti a obrany pozitivně přispěje ke globální a transatlantické bezpečnosti a bude doplňovat Organizaci Severoatlantické smlouvy (NATO), která pro své členy zůstává základem kolektivní obrany.

Obrannou připravenost EU lze definovat jako stabilní stav připravenosti Unie a jejích členských států chránit bezpečnost svých občanů, celistvost svého území a kritická aktiva nebo infrastrukturu a své základní demokratické hodnoty a procesy. To zahrnuje schopnost poskytovat vojenskou pomoc svým partnerům, jako je Ukrajina. Součástí obranné připravenosti je v souladu se Strategickým kompasem schopnost jednat rychleji a rozhodněji v případě krizí, chránit naše občany před rychle se vyvíjejícími hrozbami, investovat do nezbytných schopností a technologií a spolupracovat s partnery v zájmu dosažení společných cílů. Tato strategie rovněž reaguje na návrhy, které učinili občané na Konferenci o budoucnosti Evropy⁴.

Nezbytným předpokladem pro dosažení obranné připravenosti je silný obranný průmysl EU. Tato Strategie pro evropský obranný průmysl, která vychází ze zjištění analýzy nedostatků v oblasti investic do obrany předložené ve společném sdělení ze dne 18. května 2022⁵ a která navazuje na komplexní proces konzultací se zúčastněnými stranami, navrhuje k posílení průmyslového pilíře obranné připravenosti EU ambiciózní přístup opírající se vedle Evropského obranného fondu (EDF) o Program pro evropský obranný průmysl (EDIP) a soubor doprovodných opatření. Toto úsilí by mělo být neustále vyvíjeno nad rámec stávajícího víceletého finančního rámce (2021–2027), přičemž finanční prostředky EU by měly být poskytovány prostřednictvím budoucích nástrojů, jejichž oblast působnosti a koncepce budou vycházet ze zkušeností získaných při provádění různých obranných programů.

---

¹ Versailleské prohlášení z neformálního zasedání hlav států a předsedů vlád 10. a 11. března 2022, [20220311-versailles-declaration-cs.pdf](https://www.consilium.europa.eu/media/68977/european-council-conclusions-14-15-12-2023-cs.pdf) (europa.eu).

² Strategický kompas pro bezpečnost a obranu – za Evropskou unii, která chrání své občany, hodnoty a zájmy a přispívá k mezinárodnímu míru a bezpečnosti, Brusel, 21. března 2022, 7371/22, [pdf](https://www.consilium.europa.eu/media/68977/european-council-conclusions-14-15-12-2023-cs.pdf) (europa.eu).

³ Zasedání Evropské rady, Brusel, 15. prosince 2023, EUCO 20/23, <https://www.consilium.europa.eu/media/68977/european-council-conclusions-14-15-12-2023-cs.pdf> (europa.eu). V závěrech je uvedeno: „Evropská rada zhodnotila práci vykonanou za účelem provedení jejích předchozích závěrů, Versailleského prohlášení a Strategického kompasu a zdůrazňuje, že je třeba vynaložit větší úsilí, má-li Unie dosáhnout svých cílů, které spočívají ve zvýšení obranné připravenosti a navýšení výdajů na obranu kolaborativním způsobem, včetně posílení investic do obrany a rozvoje schopností, a má-li být dosaženo účinného a integrovaného trhu v oblasti obrany.“

⁴ Průzkumy veřejného mínění EU potvrzují velký zájem Evropanů o větší spolupráci v obraně a jejich vysoká očekávání v tomto směru. Podle standardního Eurobarometru 100 (prosinec 2023) se 79 % Evropanů domnívá, že spolupráce v obranných záležitostech by měla být na úrovni EU posílena, a 69 % zastává názor, že EU musí posílit svou kapacitu pro výrobu vojenského vybavení.

⁵ Společné sdělení o analýze nedostatků v oblasti investic do obrany a dalším postupu, Brusel, 18.5.2022, JOIN(2022) 24 final.

Prudký nárůst regionálních a globálních hrozeb a bezpečnostních výzev, a zejména návrat vysoce intenzivní konvenční války do Evropy, vyžaduje naléhavou zásadní změnu v tom, jak rychle a v jakém rozsahu je EDTIB schopna identifikovat, vyvíjet a vyrábět potřebné vojenské vybavení v celém spektru, počínaje tím nejnaléhavěji potřebným. V tomto ohledu je nezbytné dále posílit a zefektivnit nástroje, které Unie zavedla v uplynulých letech. Přípravenost obranného průmyslu musí být posílena v celé Unii, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat konkrétním důsledkům pro ty členské státy, které jsou nejvíce vystaveny riziku naplnění konvenčních vojenských hrozeb.

Přípravenosti obranného průmyslu se dosáhne pouze tehdy, budou-li členské státy díky vhodným nástrojům a pobídkám schopny nadále zvyšovat výdaje na obranu a upřednostnit kolaborativní investice. Tím se posílí jejich vojenské schopnosti i průmyslová základna obrany, na kterou se EU a její členské státy budou moci spolehnout. Rovněž se tím přímo posílí NATO, neboť členské státy, včetně těch, které jsou spojenci NATO⁶, mají pouze jeden soubor sil, který mohou dát v různých rámcích k dispozici. Přispěje to také k širší hospodářské bezpečnosti Unie, neboť EDTIB je klíčovou hnací silou technologických inovací a odolnosti v našich společnostech.

Cílem této strategie je posílit a podpořit úsilí členských států **investovat více, lépe, společně a v Evropě** (oddíl 2). Větší dostupnosti obranných produktů a systémů by mělo být dosaženo díky **efektivnější a pohotovější EDTIB, opírající se o vyšší úroveň bezpečnosti dodávek** (oddíl 3). Na podporu připravenosti obranného průmyslu EU je důležité vyčlenit **finanční prostředky** (oddíl 4). Kromě toho **by měla být generalizována kultura obranné připravenosti**, a to i napříč politikami EU (oddíl 5). Ke zvýšení připravenosti a odolnosti by měla být využita i **partnerství** (oddíl 6).

1. DOSAŽENÍ OBRANNÉ PŘIPRAVENOSTI PROSTŘEDNICTVÍM POHOTOVĚJŠÍHO A ODOLNĚJŠÍHO EVROPSKÉHO OBRANNÉHO PRŮMYSLU

1.1 Obranná připravenost: v současném geopolitickém prostředí nezbytnost

Vzhledem k návratu vysoce intenzivní války do Evropy poté, co Rusko v roce 2022 zahájilo nevyprovokovanou totální invazi na Ukrajinu, musí Unie urychleně posílit svou obrannou připravenost.

Celosvětový řád založený na pravidlech je ve své podstatě zpochybňován a země v blízkosti Unie i ve větší vzdálenosti od ní jsou stále více postiženy napětím, nestabilitou, hybridními hrozbami a ozbrojenými konflikty. Strategičtí konkurenti investují značné finanční prostředky do vojenských schopností, kapacit obranného průmyslu a kritických technologií, zatímco celistvost našich dodavatelských řetězců a neomezený přístup ke zdrojům již nelze považovat za samozřejmost.

EU a její členské státy rovněž čelí rozsáhlým hybridním hrozbám, které dokládá rostoucí počet kybernetických útoků, sabotáží, hackerských útoků na kritickou infrastrukturu a aktiva, dezinformací a případů zahraniční manipulace s informacemi a vměšování. Čelí také zpochybňování přístupu Evropy ke strategickým oblastem, jako jsou kosmická, kybernetická, letecká a námořní oblast. Tento vývoj ohrožuje naši bezpečnost, prosperitu a demokratické hodnoty.

---

⁶ V současnosti je členy NATO 22 z 27 členských států a očekává se, že se k alianci brzy připojí Švédsko.

Za obranu území a občanů členských států jsou primárně odpovědné členské státy, a to i prostřednictvím spojeneckých závazků v rámci NATO. Ze stávajícího geopolitického vývoje vyplývá naléhavá potřeba, aby Evropa převzala větší strategickou odpovědnost za svou vlastní bezpečnost, včetně pomoci klíčovým partnerům, jako je Ukrajina. EU v souladu se Strategickým kompasem je a musí být silnějším bezpečnostním a obranným aktérem, a tudíž spolehlivějším zajišťovatelem bezpečnosti a schopným obranným činitelem nejen pro své vlastní občany, ale také ve prospěch mezinárodního míru a bezpečnosti.

Silnější a schopnější EU v oblasti bezpečnosti a obrany také pozitivně přispěje ke globální a transatlantické bezpečnosti a bude doplňovat NATO. Pro členské státy, které jsou zároveň členy NATO, zůstává aliance základem jejich kolektivní obrany. Obranná připravenost vyžaduje plánování, rozvoj a operační dostupnost nezbytných obranných schopností a strategických podpůrných schopností, zvládnutí kritických technologií a schopnost pořizovat, provozovat a chránit celé požadované spektrum schopností, infrastruktury a aktiv.

Dosažení obranné připravenosti proto vyžaduje rozsáhlé koordinované investice do požadovaných obranných schopností, včetně relevantní kritické infrastruktury. To vyžaduje pohotovou nepřetržitou integraci inovací, jež stále častěji pocházejí od malých a netradičních subjektů, dosahujících jen obtížně uznání svého potenciálního přínosu. Protivníci se zapojují do celosvětového soupeření o technologickou nadřazenost, což od všech aktérů vyžaduje stále rychlejší a stále nákladnější investiční cykly; EU si však nemůže dovolit zaostávat.

I členské státy, které mají v Unii na obranu k dispozici největší rozpočty, se stále více potýkají s obtížemi, když mají investovat na požadované úrovni samostatně, což v EU prohlubuje nedostatky ve schopnostech a průmyslu a zvyšuje strategické závislosti. Totéž platí pro hlavní výrobce a jejich dodavatelské řetězce. Obranná připravenost proto vyžaduje větší spolupráci a kolektivní kroky. V době vysoce intenzivní války to vyžaduje způsobilost hromadně vyrábět velký soubor obranného vybavení, jako je munice, drony, rakety a systémy protivzdušné obrany, schopnost úderů hluboko v týlu a schopnosti zpravodajství, sledování a průzkumu, jakož i způsobilost zajistit rychlou a dostatečnou dostupnost obranného vybavení.

Aby byla tato hromadná výroba možná, musí se organizace odvětví obranného průmyslu vyvíjet.

Rámeček 1. Pořizování v oblasti obrany v EU: nákupy převážně samostatně a ze zahraničí

Jak zdůraznilo sdělení o analýze nedostatků v oblasti investic do obrany a dalším postupu, kdyby všechny členské státy v letech 2006–2020 vynakládaly 2 % svého HDP na obranu, přičemž 20 % by bylo vyčleněno na investice, znamenalo by to, že by na obranu bylo vynaloženo přibližně **1,1 bilionu EUR** navíc, z toho přibližně 270 miliard EUR na investice.

V roce 2022 vzrostly výdaje členských států na obranu již osmý rok za sebou a dosáhly 240 miliard EUR⁷. **78 % obranných akvizic členských států EU od začátku útočné**

⁷ Oproti historickému minimu 171 miliard EUR v roce 2014. Viz údaje Evropské obranné agentury o obraně za rok 2022, klíčová zjištění a analýza.

války Ruska do června 2023 bylo uskutečněno ze zemí mimo EU, přičemž jen z USA to bylo 63 %⁸.

Mezi roky 2021 a 2022 vzrostl objem pořízeného nového vybavení o 7 %, ale **jen 18 % celkových výdajů na vybavení bylo v roce 2022 věnováno na unijní kolaborativní pořízení obranného vybavení⁹, což je výrazně pod současnou kolektivní referenční hodnotou 35 % stanovenou členskými státy¹⁰.**

1.2 Obranná připravenost vyžaduje silnou, pohotovou a inovativní EDTIB

Jak je zdůrazněno ve Strategickém kompasu a v Granadském prohlášení hlav států a předsedů vlád EU¹¹, posílení obranné připravenosti a investic do schopností EU vyžaduje silnou, agilní a odolnou technologickou a průmyslovou základnu.

EDTIB je zásadní a nedílnou součástí zajištění bezpečnosti a prosperity našich společností dnes i v budoucnu. Pohotová a konkurenceschopná EDTIB je základem jakékoli důvěryhodné role Evropy v oblasti její vlastní obrany a bezpečnosti.

Dnešní i budoucí připravenost obranného průmyslu EU vyžaduje veřejné a soukromé investice v celém spektru potřeb, aby byla umožněna pohotová reakce obranného průmyslu na potřeby členských států včas a v požadovaném objemu. Pozornost musí být neustále soustředěna na inovace, přičemž by měla být zajištěna odolnost vůči vnějším otřesům a narušením.

Rámeček 2. EDTIB dnes: silný potenciál, který je třeba ještě více využít

Technologická a průmyslová základna obrany Unie dnes sestává z kombinace velkého počtu hlavních dodavatelů, mezi nimiž jsou společnosti se střední tržní kapitalizací a velký počet malých a středních podniků.

Kromě evropských lídrů produkujících vyspělé systémy světové úrovně, kteří se většinou nacházejí v několika málo členských státech, hraje neméně klíčovou roli značný počet menších, ale často kriticky důležitých výrobců platforem, dodavatelů vybavení, výrobců spotřebního materiálu, jako je munice, subdodavatelů a specializovaných výrobců, **kteří jsou rozptýleni po celé EU.**

Mapování průmyslu provedené Pracovní skupinou pro společné zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany ukázalo, že hlavní výrobci 46 nejnaléhavěji potřebných položek se nacházejí ve 23 členských státech.

⁸ Jean-Pierre Maulny. The Impact of the War in Ukraine on the European Defence Market (Dopad války na Ukrajině na evropský obranný trh), IRIS, září 2023, [19_ProgEuropeIndusDef_JPMaulny.pdf \(iris-france.org\)](#).

⁹ Koordinovaný každoroční přezkum v oblasti obrany z roku 2022.

¹⁰ Určena Řídícím výborem agentury EDA na úrovni ministrů v roce 2007.

¹¹ Evropská rada, Granadské prohlášení, 6. října 2023.

EDTIB je konkurenceschopná na celosvětové úrovni, přičemž její **roční obrat** se odhaduje na **70 miliard EUR** a objemy jejího vývozu jsou vysoké (více než 28 miliard EUR v roce 2021). Celkově se odhaduje, že EDTIB zaměstnává kolem **500 000 osob**¹².

Bez ohledu na celkovou konkurenceschopnost EDTIB je její schopnost plně rozvinout svůj potenciál oslabena roky nedostatečných investic, a to navzdory pokroku dosaženému v posledních letech. Je to následek politických a rozpočtových rozhodnutí, která členské státy učinily v posledních desetiletích a v jiném geopolitickém kontextu, přidělovat „mírovou dividendu“ na jiná společenská využití. Překážkou pro optimální efektivitu investic do obrany je také přetrvávající roztržičnost průmyslu na úrovni jednotlivých států. Tyto trendy vedly k významně menší relativní velikosti obranného trhu EU a přítomnosti na světové scéně, ke zvýšeným závislostem na třetích zemích, což oslabuje schopnost EDTIB realizovat svůj potenciál.

1.3 Kvůli příliš nízké úrovni kooperativních investic v EU nemůže EDTIB realizovat svůj potenciál

Na složitém trhu, kde nakupují pouze vlády jednotlivých států, členské státy svá rozhodnutí v oblasti plánování a pořizování obranného vybavení stále nekoordinují, nesdílejí a nepřijímají společně v dostatečné míře, přestože mají k dispozici řadu evropských nástrojů a rámců. Poptávka je proto stále z velké části organizována na úrovni jednotlivých států, přičemž většina investičních rozhodnutí vychází z vnitrostátních hledisek a je založena na vnitrostátním plánování a často nepřihlíží k širším strategickým hlediskům a hlediskům efektivnosti. Následkem toho a navzdory určitým fázím konsolidace v posledních desetiletích zůstává strana nabídky rovněž v zásadě organizována na úrovni jednotlivých států, přičemž členské státy se kvůli průmyslovému hledisku a hledisku bezpečnosti dodávek rozhodují v případě, kdy je to možné, pro vnitrostátní řešení. Výsledkem je roztržičená EDTIB, která působí na různých, příliš omezených obranných trzích, nikoli na jediném, mnohem větším a integrovaném trhu.

Tím je EDTIB oslabována. Za prvé, strana poptávky se nevyjadřuje společně optimálním způsobem. To vede k duplicitám a promarnění příležitostí ke sdílení a synchronizaci investic do obecně potřebného vybavení nebo infrastruktury. Za druhé, strana nabídky není motivována ke spolupráci, nebo dokonce k integraci tak, aby byla schopna efektivněji vyjádření poptávky uspokojit. EDTIB trpí tím, že jí chybí předvídatelnost a kriticky významné množství zadaných objednávek, a tak nedosahuje úspor z rozsahu. Za třetí, členské státy obvykle, zejména v poslední době, pořizují zboží, které je ihned k odebrání, ve třetích zemích, čímž omezují vnitřní poptávku a investují peníze evropských daňových poplatníků do pracovních míst a klíčových technologií v zahraničí, nikoli v Evropě.

Tím je EDTIB nucena zaměřit se na vývoz, aby si zajistila svou životaschopnost, což vede k riziku nadměrné závislosti na objednávkách třetích zemí. Následkem toho může být reakce na objednávky členských států v případě krizí a souvisejícího nedostatku menší prioritou než plnění smluv se třetími zeměmi.

Bezpečnost dodávek je ohrožena kombinací výše uvedených schémat. Jednotný trh se stal realitou na nižších úrovních, kde dodavatelské řetězce ve velké míře přesahují hranice. To se však neodráží v kolektivní strategické správě na úrovni EU, která by podpořila

---

¹² Zdroj údajů: odhady ústavu SIPRI pro Evropskou komisi.

bezpečnost dodávek v krizových scénářích. Trend nadměrného spoléhání se na dodávky ze třetích zemí dále oslabuje bezpečnost dodávek a svobodu jednání v případě krizí.

1.4 Pomoc Ukrajině při odolávání ruské agresi: rozhodný příspěvek Unie, ale také velký potenciál pro zlepšení

EU a její členské státy prokázaly svou schopnost rychle mobilizovat podporu pro ukrajinské ozbrojené síly, a to i od EDTIB. Do konce ledna 2024 EU a její členské státy společně dodaly Ukrajině vojenské vybavení v hodnotě přes 28 miliard EUR.

Díky Evropskému mírovému nástroji (EPF) podpořila EU Ukrajinu do několika dnů po ruské totální invazi v únoru 2022 tím, že uhradila výdaje členských států, které Ukrajině poskytly vojenskou pomoc. EPF stimuluje další dodávky smrtícího a nesmrtícího vybavení na Ukrajinu. Rada se v podobě třístupňové muniční iniciativy¹³ dohodla na ambiciózním rámci, který má stimulovat dodávky a pořizování dělostřelecké munice a raketových střel země-země, jakož i navýšení průmyslových výrobních kapacit.

Prostřednictvím této iniciativy zadaly členské státy v EU a Norsku objednávky na pořízení další dělostřelecké munice, mimo jiné s využitím rámcových smluv¹⁴, které jejich jménem vyjednala Evropská obranná agentura s evropským obranným průmyslem. Podpora Unie poskytovaná prostřednictvím nařízení o podpoře výroby munice¹⁵ zvyšuje a urychluje rozvoj kapacity Unie pro podporu Ukrajiny a doplnění vnitrostátních zásob.

EDTIB rovněž prokázala svou schopnost účinně pokračovat v tomto úsilí. Od **začátku války zvýšila EDTIB svou výrobní kapacitu u dělostřelecké munice o 50 %**. Je již schopna vyrobit jeden milion kusů dělostřelecké munice ročně a předpokládá se, že do konce roku 2024 dosáhne kapacity přes 1,4 milionu a do konce roku 2025 kapacity 2 milionů.

Kromě darů ze zásob členských států a pořizování financovaného z Evropského mírového nástroje poskytla EDTIB také značné množství dělostřelecké munice na základě přímých smluv s Ukrajinou, čímž prokázala svou schopnost přispět k boji proti invazním silám.

EU také zavedla nové iniciativy, jako je nařízení, kterým se zřizuje nástroj pro posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím kolaborativního zadávání veřejných zakázek (EDIRPA)¹⁶. Je však třeba učinit mnohem více, a to jak na průmyslové, tak na vládní úrovni.

1.5 Od nouzových řešení k připravenosti: je načase změnit paradigma

Je načase přejít od nouzových řešení ke strukturální obranné připravenosti EU ve všech časových horizontech. EU musí svým členským státům a partnerům zajistit dostupnost spotřebního materiálu v požadovaném množství, a to i v době krize, a zároveň zajistit včasný rozvoj a dodání špičkových kritických schopností nové generace v nadcházejících letech. To rovněž zohledňuje obranné potřeby Ukrajiny. Kromě toho není žádný členský

¹³ Dodávky a společný nákup munice pro Ukrajinu, Brusel, 20. března 2023, 7632/23, [pdf \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023Z07632%2F23).

¹⁴ Dosud podepsala agentura EDA s evropským průmyslem 60 rámcových smluv.

¹⁵ Nařízení (EU) 2023/1525 o podpoře výroby munice (ASAP) (Úř. věst. L 185, 24.7.2023, s. 7).

¹⁶ Nařízení (EU) 2023/2418, kterým se zřizuje nástroj na posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím kolaborativního zadávání veřejných zakázek (EDIRPA) (Úř. věst. L, 2023/2418, 26.10.2023).

stát schopen sám účinně chránit bezpečný přístup ke konkurenčním oblastem, jako je kybernetická, kosmická, námořní a vzdušná oblast. EU proto musí rozvíjet svou schopnost zajistit si přístup do těchto oblastí kolektivně prostřednictvím nezbytných investic do řešení na evropské úrovni.

Konkurenceschopná EDTIB přispívající k bezpečnosti občanů Unie znamená průmyslové odvětví schopné udržet si svou technologickou excelenci a zároveň v případě potřeby dodat to, co je zapotřebí, bez omezení způsobených nadměrnými vnějšími závislostmi nebo úzkými místy¹⁷. Zásadní význam má odvětví investující do nových kapacit a připravené přejít na „válečný“ ekonomický model, kdykoli je to zapotřebí.

To znamená kolektivní zapojení veřejného a soukromého sektoru. EU je připravena podpořit členské státy i EDTIB tím, že bude snižovat riziko investic a přispívat na úrovni EU k ambicióznější politice v oblasti obranného průmyslu. Aby toho Unie dosáhla, musí maximalizovat přínosy hospodářské soutěže, spolupráce a konsolidace. Stejně tak musí být zachována konkurenceschopnost EDTIB a její schopnost vyvážet, nicméně zároveň musí být zajištěno, aby se členské státy mohly plně spolehnout na to, že jejich obranný průmysl uspokojí jejich potřeby včas a v požadovaném množství, bude-li ohrožena bezpečnost občanů EU.

Tato strategie zavádí opatření i) k podpoře připravenosti obranného průmyslu EU, založená na zvýšené koordinaci obranných potřeb členských států, ii) k posílení EDTIB s cílem navýšit výrobu a zároveň zajistit bezpečnost dodávek, iii) k vyčlenění finančních prostředků na podporu připravenosti obranného průmyslu EU, iv) ke generalizaci kultury připravenosti obranného průmyslu a v) k účinné spolupráci s partnery. Jako první bezprostřední iniciativu Komise navrhuje nové nařízení, kterým se zřizuje EDIP, s cílem zajistit kontinuitu podpory pro EDTIB ve stávajícím víceletém finančním rámci (VFR) a zároveň otestovat nové formy podpory s ohledem na příští programové období.

Navržený EDIP rozšíří, pokud jde o čas a rozsah, podporu konkurenceschopnosti EDTIB, kterou poskytují EDIRPA a ASAP. Bude stimulovat spolupráci ve fázi pořizování obranných produktů, které vyrobila EDTIB, podpoří industrializaci produktů pocházejících z akcí financovaných z EDF nebo z jiných rámců spolupráce EU a obecněji podpoří navýšení výrobních kapacit obranného průmyslu v Unii. Rovněž zavede režim EU pro bezpečnost dodávek s cílem posílit v rámci Unie solidaritu a efektivitu v reakci na krize.

2. POSÍLENÍ PŘIPRAVENOSTI INVESTICEMI: VÍCE, LÉPE, SPOLEČNĚ A V EVROPĚ

V konečném důsledku závisí realizace navýšení výrobních kapacit obranného průmyslu na zvětšení objemu objednávek členských států, které nelze zadat bez zvýšení rozpočtů na obranu. Členské státy začaly zvyšovat své rozpočty mimořádným tempem od února 2022 (viz rámeček 1). Je však zapotřebí významně větších investic na vnitrostátní a evropské úrovni, aby bylo možné průmysl EU strukturálně přizpůsobit, učinit jej inovativnějším a konkurenceschopnějším a čelit nové bezpečnostní realitě. Nyní je zásadně důležité, aby Unie společně co nejvíce využila pokračujícího zvyšování rozpočtů k dosažení připravenosti obranného průmyslu. Za tímto účelem jsou Komise a vysoký představitel /

---

¹⁷ Pro EDTIB by byla přínosem větší odolnost jednotného trhu EU, jíž lze dosáhnout tím, že se zejména v době krize realizují opatření stanovená v dokumentu „Aktualizace nové průmyslové strategie 2020: budování silnějšího jednotného trhu pro oživení Evropy“, COM(2021) 350.

vedoucí agentury EDA připraveni podporovat členské státy v tom, aby i nadále investovaly více, ale také lépe, společně a v Evropě.

2.1 Investovat lépe

Investovat lépe znamená směřovat investice tam, kde je to nejdůležitější, aby se zabránilo duplicitě a zvýšila se efektivita. To vyžaduje posílenou koordinaci investičních plánů a úsilí členských států.

2.1.1 *Nová funkce společného plánování a zadávání veřejných zakázek*

Jak bylo uvedeno ve společném sdělení o analýze nedostatků v oblasti investic do obrany a dalším postupu, strukturovaný přístup k plánování a zadávání veřejných zakázek posílí transparentnost, koordinaci a soudržnost mezi členskými státy a mezi členskými státy a orgány EU. Doplní a zefektivní stávající iniciativy v oblasti schopností, průmyslové, výzkumné a obranné infrastruktury a umožní přesnější a sdílené stanovení priorit, jakož i trvalou spolupráci.

Rada pro připravenost obranného průmyslu (dále jen „rada“) bude sdružovat členské státy, vysokého představitele / vedoucího agentury EDA a Komisi v různých formátech s cílem 1) vykonávat funkci společného plánování a zadávání veřejných zakázek EU v oblasti obrany, která je předjímána ve společném sdělení o analýze nedostatků v oblasti investic do obrany, a 2) podporovat realizaci EDIP.

Za účelem plnění **funkce společného plánování a zadávání veřejných zakázek EU v oblasti obrany** a na základě úspěšné práce Pracovní skupiny pro společné zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany poskytne rada fórum, které budou svolávat Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA, pro projednání a upřesnění identifikovaných priorit na úrovni EU, aniž budou dotčeny jejich příslušné úlohy a povinnosti. V tomto formátu, který bude touto strategií vytvořen, má rada rovněž podporovat koordinaci a odstranění konfliktů v plánech veřejných zakázek členských států a poskytovat strategické pokyny s cílem účinněji sladit poptávku a nabídku. V tomto ohledu by práce v rámci rady měla umožnit obecnou shodu mezi členskými státy, pokud jde o skladbu EDTIB, a podpořit vzájemnou informovanost o výrobních kapacitách v Unii. Na základě konsolidovaného pohledu na současné průmyslové kapacity by členové zasedající v radě měli posoudit požadované výrobní kapacity, které uspokojí identifikované pořizovací potřeby, a navrhnout odpovídající výrobní cíle obranného průmyslu, zejména pro nejkritičtější schopnosti.

Pokud jde o funkci společného plánování a zadávání veřejných zakázek EU v oblasti obrany, zasedání v radě budou připravovat a budou jim spolupředsedat Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA.

Dále, pro účely **podpory realizace EDIP, bude rada formálně zřízena nařízením o EDIP** s cílem zejména zajistit bezpečnost dodávek na úrovni EU, ale také informovat o různých opatřeních na podporu EDTIB vypracovaných v programu EDIP a napomáhat při jejich realizaci. V tomto složení bude radě předsedat Komise za účasti Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) a Evropské obranné agentury (EDA).

Jako doplněk tohoto úsilí a s cílem zajistit účinnou spolupráci mezi vládami a průmyslem, navázat užší dialog a posílit zapojení bude vytvořena **Skupina na vysoké úrovni pro evropský obranný průmysl**. Tato skupina bude v závislosti na dané otázce zasedat v konkrétních složeních (např. v odvětvových) a bude fungovat jako privilegovaný partner

radu při konzultacích s průmyslem a při zvyšování souladu mezi plány členských států a tím, co může EDTIB dodat, aniž budou dotčena platná pravidla hospodářské soutěže ve Smlouvě o fungování Evropské unie.

2.1.2 *Od strategického plánování k projektům společného zájmu*

Jednou z úloh rady, která působí jako nová funkce společného plánování a zadávání veřejných zakázek na úrovni EU, bude **společná identifikace možných projektů společného zájmu s cílem zaměřit úsilí a programy financování EU**. Nová funkce plánování a zadávání veřejných zakázek bude vycházet ze stávajících nástrojů a iniciativ, zejména Plánu rozvoje schopností (CDP), koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (CARD) a stálé strukturované spolupráce (PESCO).

Unie by s ohledem na zvýšení své obranné připravenosti v současné bezpečnostní situaci měla v rámci priorit rozvoje schopností EU identifikovat **evropské obranné projekty společného zájmu**, na něž by mělo být zaměřeno úsilí a zdroje. Budou-li členské státy investovat více, lépe, společně a v Evropě, budou schopny maximalizovat dopad svých investic, pokud jde o rozvoj a provoz celého spektra schopností. To přispěje k zajištění přístupu ke strategickým oblastem a konkurenčním prostorům, mimo jiné vytvořením vhodných systémů, které by sloužily jako evropská obranná infrastruktura společného zájmu a využití. To by dále přispělo k zajištění dostupnosti strategických podpůrných schopností potřebných pro mise a operace, jakož i pro kapacitu EU pro rychlé nasazení.

Do roku 2035 by EU měla zavést nebo dostat do pokročilé fáze vývoje projekty zaměřené na schopnosti, které jsou ze své podstaty evropské. S výhradou souhlasu členských států by tato opatření mohla zahrnovat: schopnosti související s integrovanou evropskou protivzdušnou a protiraketovou obranou (jejíž kritičnost byla potvrzena během nevyprovokované vojenské agrese Ruska proti Ukrajině), získávání poznatků o vesmírné oblasti, síť schopností kybernetické obrany úměrnou potřebě účinně chránit Unii, jakož i náležitě dimenzované námořní a podvodní ochranné prostředky.

2.2 Investovat společně

Předpokladem silnější obranné připravenosti EU je, že se bude více investovat společně. Členské státy musí v průběhu celého životního cyklu schopností více spolupracovat, počínaje fází výzkumu, vývoje a zadávání veřejných zakázek. Nástroje pro identifikaci priorit schopností (CDP) a příležitostí ke spolupráci (koordinovaný každoroční přezkum v oblasti obrany) již existují. Je nezbytné zajistit, aby byly účinně využívány k plánování konkrétních obranných schopností, k investicím do nich a v konečném důsledku k jejich dodání.

2.2.1 *Kolaborativní zadávání veřejných zakázek bude pravidlem, kdykoli to bude relevantní: rozšíření intervenční logiky vypracované v rámci EDIRPA*

S cílem dále přispět k účinnému vyjádření poptávky, které podpoří konkurenceschopnost EDTIB, **navrhuje Komise rozšířit intervenční logiku EDIRPA** a zintenzivnit podporu kolaborativního zadávání veřejných zakázek na obranné produkty pocházející od EDTIB. Tato složka EDIP vyrovná finanční náklady spojené se složitostí spolupráce, a to nad rámec nejnaléhavěji potřebných a nejvíce kriticky důležitých obranných produktů, čímž se rozšíří oblast intervence EDIRPA.

Složka EDIP pro podporu společného zadávání veřejných zakázek pomůže na základě spolupráce urychlit přizpůsobení průmyslu strukturálním změnám. Podpoří i solidaritu

mezi členskými státy tím, že jim umožní zvýšit efektivitu veřejných výdajů a přispět k interoperabilitě a vzájemné zaměnitelnosti.

Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA **budou zjišťovat pokrok** dosažený po přijetí této strategie v konsolidaci poptávky po obranném vybavení. Kooperativní výzkum, vývoj a zadávání zakázek na obranné vybavení by se v EU měly postupně stát normou.

Dosud **nebyly členské státy schopny splnit** referenční hodnotu, na níž se dohodly poprvé v roce 2007, tj. vynakládat 35 % svého celkového rozpočtu na vybavení v rámci evropského kolaborativního zadávání zakázek na vybavení¹⁸.

Aby se EDTIB začala signalizovat setrvalá a dlouhodobá poptávka, navrhuje se členským státům, aby do roku 2030 dosáhly cíle **pořizovat alespoň 40 % obranného vybavení kolaborativně**.

Bude-li tento cíl splněn, uskutečňované a nadcházející další investice členských států do obrany přinesou efektivnější výsledky, a tím rozhodným způsobem zvýší odolnost a bezpečnost EU. Vzhledem k významným pobídkám, které na úrovni EU poskytují EDIRPA a EDIP, zkušenostem získaným v souvislosti s EPF a silnějšímu pocitu nezbytnosti, naléhavosti a solidarity, jenž je výsledkem současné geopolitické situace, je to zásadně důležité i realistické.

2.2.2 Systematičtější opatření na podporu interoperability a vzájemné zaměnitelnosti

Zkušenosti Ukrajiny v boji proti neodůvodněné agresi Ruska prokázaly hodnotu interoperabilních a vzájemně zaměnitelných obranných schopností. Poznatky získané na bojištích ukázaly problémy spojené s používáním mnoha podobných, avšak nikoli skutečně interoperabilních nebo vzájemně zaměnitelných zbraňových systémů, včetně munice stejné ráže vyráběné v různých členských státech. Kromě toho, že to představuje náležitý operační problém, snižuje to konkurenceschopnost a úspory z rozsahu, a tím omezuje fungování vnitřního trhu. Současná a neudržitelná omezení v tomto ohledu mají své hlavní příčiny v záležitostech souvisejících s vnitrostátními požadavky, se zaváděním standardů a s certifikací. Pro defragmentaci trhu jsou stejně důležité tři prvky: vymezení společných požadavků členskými státy, používání stávajících standardů nebo vytváření standardů nových a větší vzájemné uznávání certifikací.

Rámeček 3: Neoptimální technické požadavky, standardy a certifikace oslabují obrannou připravenost EU

Minulé evropské programy spolupráce byly příliš často poznamenány tendencí členských států **nadměrně je přizpůsobit svým potřebám a nadměrně využívat vnitrostátní požadavky, které jsou výsledkem vnitrostátních procesů plánování schopností**. To obecně vedlo k více verzím stejné schopnosti, ke zvýšení nákladů na výzkum a vývoj, pořizování a údržbu, k neoptimálnímu využívání dodavatelských řetězců a k prodávám, jakož i k omezení možností společného výcviku, logistiky a dalších příležitostí ke spolupráci.

I když přísná standardizace může pomoci tyto problémy překonat, existuje dostatek důkazů o tom, že standardy samy o sobě nemohou problémy s interoperabilitou a vzájemnou zaměnitelností zcela vyřešit. Navzdory standardizačním dohodám (STANAG) přijatým v rámci NATO zůstává **dobrovolné zavádění těchto standardů problémem**. Další výzva

¹⁸ Určena Řídícím výborem agentury EDA na úrovni ministrů v roce 2007.

plyne ze skutečnosti, že v současnosti dohodnuté standardy často nedostatečně zajišťují požadovanou skutečnou interoperabilitu a vzájemnou zaměnitelnost z operačního hlediska, neboť nepokrývají všechny obranné systémy ani nejsou systematicky dostatečně podrobné.

Rovněž **certifikace zůstává problémem, který je třeba řešit**. Certifikace jsou v současné době zajišťovány specializovanými orgány na vnitrostátní úrovni a nejsou vzájemně uznávány, často kvůli bezpečnostním protokolům, což fakticky fragmentuje trh a ztěžuje logistiku.

Obranné standardy jsou klíčovým faktorem umožňujícím interoperabilitu materiálu a vybavení, které ozbrojené síly používají. EU, zejména prostřednictvím činností prováděných agenturou EDA, podporuje členské státy při identifikaci požadavků na standardizaci a používání standardů v rámci kooperativních projektů, přičemž jako hlavní referenční dokumenty používá dohody STANAG.

Mnoho projektů EDF již podporuje větší standardizaci vybavení na úrovni EU s cílem zajistit interoperabilitu a vzájemnou zaměnitelnost v jakékoli koalici. EDF proto vyžaduje, aby členské státy vymezily společné funkční požadavky prostřednictvím procesu harmonizace výzev, kterého se mohou účastnit všechny členské státy. Další úsilí by se však mělo zaměřit na pobídky k používání nejběžnějších stávajících standardů při výrobě výzbroje a zadávání veřejných zakázek na ni, přičemž by mělo vycházet ze stávajících iniciativ a doplňovat je. Základem pro další práci by měl být zejména evropský referenční systém standardů v oblasti obrany (EDSTAR), řízený agenturou EDA, který určuje standardy osvědčené praxe (BPS) na podporu programů, organizací a agentur. EDSTAR doplňuje dohody STANAG přijaté v NATO a jeho cílem je optimalizovat účinnost, účelnost a interoperabilitu uplatňování standardů u obranných a bezpečnostních produktů a služeb. Programy a nástroje EU pro obranný průmysl by měly dále motivovat a upřednostňovat projekty, které přispívají ke standardizaci a harmonizaci požadavků.

Komise proto bude ve svých programech pro obranný průmysl, a zejména v EDF, **podporovat využívání dohodnutých civilních** – v souladu se strategií EU pro normalizaci¹⁹ – **nebo obranných standardů, jako jsou dohody STANAG přijaté v NATO.**

Certifikaci lze definovat jako formální uznání toho, že vybavení splňuje platné požadavky zaručující, že jej lze používat bez významného nebezpečí pro obsluhu. V odvětví obrany, kde by vybavení mohlo život obsluhy významně ohrozit, zajišťují členské státy záruky tím, že pověřují orgány (obvykle agentury v rámci ministerstev obrany) certifikací vybavení před tím, než může být použito. Absence vzájemného uznávání certifikací vede k nemožnosti nabízet daný produkt na určitém trhu, dokonce ani v rámci EU.

V zájmu řešení otázek souvisejících s certifikací **bude Komise rovněž podporovat činnosti rychlé křížové certifikace**, včetně souvisejícího testování v případech, kdy to bude zapotřebí. Taková křížová certifikace již na dobrovolném základě v rámci agentury EDA probíhá v odvětví letové způsobilosti. EDA bude rovněž usilovat o další usnadnění jiných certifikačních, testovacích a hodnotících činností. Posílení činnosti agentury EDA, pokud jde o testování a hodnocení v oblasti obrany, by zejména usnadnilo koordinaci

¹⁹ Strategie EU pro normalizaci, COM(2022) 31.

testovacích činností zaměřených na zajištění křížové certifikace podobného vybavení napříč platformami.

Kromě toho Komise navrhuje za specifických okolností v době krize umožnit vzájemné uznávání vnitrostátních certifikací podle ustanovení EDIP.

2.2.3 *Na cestě k solidním programům spolupráce v oblasti vyzbrojování s úplným životním cyklem: Struktura pro evropský zbrojní program jako nový účinný nástroj*

Programy spolupráce v oblasti vyzbrojování prováděné členskými státy čelí významným výzvám. Většinou jsou vytvářeny *ad hoc* a jsou oslabovány nedostatkem nástrojů, které by odpovídaly složitosti těchto výzev. To často vede k prodlevám a překračování nákladů. I když EDF a PESCO poskytují pobídky a rámce k nápravě této situace, je třeba dále podporovat a posilovat odhodlání členských států spolupracovat během celého životního cyklu obranných schopností. Aby toho bylo dosaženo, **Komise zpřístupní nový právní rámec – Strukturu pro evropský zbrojní program (SEAP)** – jako prostředek k podpoře a posílení obranné spolupráce, a to i v kontextu PESCO, pokud se na tom členské státy dohodnou.

V rámci tohoto nového právního rámce budou pro členské státy přínosem standardizované postupy pro zahájení a řízení programů spolupráce v oblasti obrany. Za specifických podmínek budou členské státy v kontextu EDIP moci využívat zvýšené míry financování, jakož i zjednodušených a harmonizovaných zadávacích řízení. Pokud budou členské státy pořízené vybavení společně vlastnit prostřednictvím SEAP (jednající jako mezinárodní organizace), budou moci **využívat osvobození od DPH**. Kromě toho **EDIP umožní bonus** za produkty vyvinuté a pořízené v kontextu SEAP, pokud se dotčené členské státy dohodnou na společném přístupu k vývozu pro účely obrany. Navíc status mezinárodní organizace členským státům umožní, aby, pokud si to budou přát, vydaly dluhopisy, jimiž zajistí dlouhodobý plán financování zbrojních programů. I když Unie nebude za dluhopisy vydané členskými státy odpovědná, příspěvky v rámci EDIP na fungování SEAP by mohly zlepšit podmínky pro to, aby členské státy financovaly zbrojní programy, které jsou způsobilé pro podporu z prostředků Unie.

Tento nový nástroj také pomůže zintenzivnit úsilí členských států o spolupráci v souladu s prioritami schopností, na nichž se členské státy společně dohodly v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), zejména prostřednictvím CDP. Měl by usnadnit a podpořit realizaci projektů PESCO a přispět k plnění přísnějších závazků přijatých zúčastněnými členskými státy. V kontextu probíhajícího strategického přezkumu PESCO by vysoký představitel mohl zúčastněným členským státům doporučit, aby přísnější závazky týkající se EDTIB ještě více posílily a zvážily případné nové závazky, zejména pokud jde o společné zadávání veřejných zakázek na produkty od EDTIB, v souladu s ambicemi této strategie. Tyto závazky by mohly být rovněž zohledněny při vytváření a realizaci projektů PESCO.

Jak je popsáno v oddíle 3 tohoto společného sdělení, SEAP by mohla rovněž podporovat vývoj prototypů pocházejících z kooperativních akcí v oblasti výzkumu a vývoje financovaných z EDF za účelem průmyslové výroby.

2.3 Investovat v Evropě

Bude-li se investovat více, lépe a společně, zvýší to obrannou připravenost Unie pouze v případě, že zvýšené investice pramenící z větších vnitrostátních rozpočtů budou přínosem

pro obranný průmysl Unie. Směrování investic členských států do EDTIB je však do značné míry závislé na schopnosti EDTIB prokázat svou způsobilost uspokojit poptávku členských států z hlediska rychlosti i množství.

Naléhavá akviziční rozhodnutí, která členské státy přijaly s ohledem na dramaticky se zhoršující bezpečnostní prostředí, byla učiněna v kontextu EDTIB, která je stále omezena malou výrobní kapacitou z období míru. Prudký nárůst akvizic prospěl především průmyslu mimo EU. Dostupnost v požadovaném čase a množství je proto novým parametrem konkurenceschopnosti EDTIB a bezpečnosti Unie, zejména v dobách zvýšeného bezpečnostního napětí.

Zesílení tohoto trendu vyústilo ve zvýšení stávajících závislostí nebo ve vznik nových, čímž se omezil potenciální pozitivní cyklus zvýšených investic vedoucí k posílení EDTIB. Objem akvizic uskutečněných prostřednictvím amerického Zahraničního vojenského prodeje (FMS) v EU se mezi roky 2021 a 2022 zvýšil o 89 %²⁰. Kromě toho pronikli na trh EU i noví výrobci výzbroje z jiných třetích zemí. Tento trend oslabuje konkurenceschopnost EDTIB a vede k tomu, že peníze daňových poplatníků EU vytvářejí pracovní místa v zahraničí, a proto je třeba jej zvrátit.

Za tímto účelem si Komise ve spolupráci s vysokým představitelem / vedoucím agentury EDA klade za cíl vytvořit **Evropský mechanismus pro prodej vojenského materiálu**, který usnadní dostupnost obranných produktů od EDTIB a zvýší o jejich dostupnosti povědomí. Komise navrhuje tento mechanismus nejprve otestovat prostřednictvím pilotního projektu v rámci EDIP. Pak by se společně s členskými státy a průmyslem vybudoval plnohodnotný mechanismus, který by byl k dispozici od roku 2028. Pilotní mechanismus bude stát na čtyřech pilířích: 1) katalogu obranných produktů, 2) finanční podpoře na vytvoření rezervoáru obranných schopností a zajištění jejich rychlé dostupnosti, 3) opatřeních ke zjednodušení zadávacích řízení a 4) opatřeních k budování kapacit pro zástupce pro zadávání veřejných zakázek.

Za prvé, na základě stávajících nástrojů²¹ bude Komise ve spolupráci s vysokým představitelem / vedoucím agentury EDA pracovat na vytvoření **jednotného, centralizovaného a aktuálního katalogu obranných produktů**, které vyvinula EDTIB. Muniční krize v souvislosti s válkou na Ukrajině ukázala, že Unie měla k dispozici významnou výrobní kapacitu, ale rozsáhlé podhodnocení této kapacity vedlo k tomu, že se zvýšila pozornost věnovaná výrobcům ze třetích zemí. Takové mylné představy poškozují EDTIB a měly by být napraveny. S cílem zvýšit viditelnost řešení vytvořených v EU poskytne Komise v úzké spolupráci s vysokým představitelem / vedoucím agentury EDA jednotné kontaktní místo umožňující identifikaci obranných produktů, které vyrábí EDTIB. Data do tohoto katalogu bude dobrovolně dodávat průmysl prostřednictvím zvláštních výzev k vyjádření zájmu.

Za druhé, Komise podpoří vytvoření **rezervoárů připravenosti obranného průmyslu**, aby se zvýšila dostupnost a urychlilo dodávání obranných produktů vyrobených v EU. Tím, že náš průmysl vyrábí v omezených množstvích pro menší vnitrostátní trhy, trpí oproti subjektům ze zemí mimo EU konkurenční nevýhodou. Výrobci v EU mají sice ve srovnání s výrobci ze zemí mimo EU podobnou nebo kratší dodací lhůtu, ale vzhledem k tomu, že produkty ze zemí mimo EU bývají ze stávajících mimounijních zásob často ihned dostupné, dostávají se na trh rychleji, díky čemuž je takový odběr ze zemí mimo EU

²⁰ Centrum pro mezinárodní politiku, Monitor bezpečnostní pomoci, securityassistance.org

²¹ Například databáze EUCLID agentury EDA.

přitažlivější. V rámci EDIP Komise navrhuje finančně podpořit nákup dalších množství obranných schopností, jež se členské státy rozhodly společně pořídit v rámci SEAP. To by umožnilo vytvoření strategických rezerv, které by bylo možné rychle zpřístupnit dalším zákazníkům, a výsledkem by byl přitažlivý mezivládní systém. Správu používání tohoto vybavení v rezervě zajistí členské státy, které jsou součástí Struktur pro evropský zbrojní program.

Za třetí, Komise navrhuje zavést **standardní režim platný pro budoucí zakázky a rámcové dohody v oblasti obrany** s výrobcí usazenými v EU. Právo EU již členským státům umožňuje otevřít své zakázky a rámcové dohody jiným členským státům, pokud je tato možnost již stanovena od začátku zadávacího řízení. Členské státy však tuto možnost využívají jen velmi zřídka. Následkem toho jiné členské státy pořizují vybavení prostřednictvím takových zakázek a rámcových dohod jen velmi omezeně. Pro strukturální nápravu této situace by uvedený standardní režim stanovil, není-li výslovně určeno jinak, že **zakázku / rámcovou dohodu v oblasti obrany lze otevřít** kterémukoli jinému členskému státu za stejných podmínek, jako má členský stát, který zakázku zadává (s výhradou souhlasu dotčených členských států). Kromě toho se na základě praxe členských států od začátku totální útočné války Ruska proti Ukrajině jeví jako nezbytné umožnit členským státům využívat rovněž stávající vnitrostátní rámcové smlouvy s výrobcí usazenými v EU k pořizování dalších množství jménem jiných států (rámec vedoucího státu). Komise proto v kontextu EDIP navrhuje **prodloužit dočasnou odchylku od směrnice 2009/81/ES**, která je stanovena v nařízení ASAP. Na základě této „doložky průmyslové solidarity“ by členské státy mohly využívat zakázky jiných členských států, snížit svou administrativní (i průmyslovou) zátěž a získat vybavení v kratší dodací lhůtě.

Za čtvrté, aby členské státy usnadnily pořizování vybavení od EDTIB, mohly by žádat o podporu na základě stávajících nástrojů EU, jako je Nástroj pro technickou podporu (TSI)²², pro **budování administrativních kapacit**, jakož i pro **provádění příslušných reforem**. Zejména by národní agentury členských států pro pořizování mohly žádat o podporu na zjednodušení zadávacích řízení, reorganizaci správních struktur, výměnu informací, vzdělávání a odbornou přípravu s cílem zlepšit společné zadávání veřejných zakázek v Unii. Agentura EDA bude toto budování administrativních kapacit dále podporovat tím, že bude poskytovat fóra pro sdílení osvědčených postupů a plánování dalších akcí spolupráce v rámci své sítě odborníků na akvizice v oblasti obrany.

Stejně jako v případě kolaborativního zadávání veřejných zakázek je nezbytné, aby Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA byli díky údajům poskytnutým členskými státy schopni společně s členskými státy měřit pokrok, jehož bylo na základě této strategie dosaženo.

Zvýšené investice do obrany dosáhnou svého účelu pouze prostřednictvím posílené spolupráce, která je předpokladem pro překonání přetrvávající neefektivnosti. Aby členské státy dosáhly odolnosti odpovídající úrovni hrozeb, měly by plně využívat příležitosti, které nabízí EDTIB, a měly by spolupracovat v rámci celého spektra investic a akvizic. K měření pokroku dosaženého na základě provádění této strategie mohou sloužit dva ukazatele.

Za prvé, mezi lety 2017 a 2023 vzrostl obranný trh EU o 64 %, zatímco obchod s obrannými produkty mezi členskými státy se zvýšil jen nepatrně a nyní představuje pouze

---

²² Nařízení (EU) 2021/240 ze dne 10. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro technickou podporu (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 1).

15 % celkové hodnoty obranného trhu EU²³. Tento trend je třeba zvrátit. Členské státy se vyzývají k zajištění toho, aby **nejpozději do roku 2030 hodnota obchodu s obrannými produkty v EU představovala alespoň 35 % hodnoty obranného trhu EU**.

Z nejnovějších údajů navíc vyplývá, že téměř 80 % investic členských států do obrany od roku 2022 bylo realizováno s dodavateli ze zemí mimo EU, zatímco před válkou to bylo přibližně 60 %. Tento znepokojivý obrat lze sice případně odůvodnit naléhavostí, je ale možné jej řešit větší transparentností a dosažením konkrétního pokroku, co se týče dostupnosti a dodací lhůty produktů od EDTIB.

V zájmu naplnění společných ambicí, jejichž vyjádřením je tato strategie, by členské státy měly současný trend zvrátit a postupně dostat úroveň pořizování od EDTIB nejprve na předválečnou úroveň a pak ji ještě co nejvíce zvýšit. **Členské státy se vyzývají, aby dosahovaly setrvalého pokroku při plnění cíle vynakládat nejpozději do roku 2030 alespoň 50 % svých investic do obrany v EU a nejpozději do roku 2035 alespoň 60 %²⁴.**

Zvrácení současných trendů a splnění uvedených referenčních hodnot by výrazně zvýšilo odolnost Unie a bezpečnost našich občanů. Vzhledem k další podpoře evropské spolupráce prostřednictvím EDIP a EDF, jakož i nástupnických programů od roku 2028 v kombinaci se silnou politickou vůlí a odhodláním členských států jsou tyto referenční hodnoty realistické a dosažitelné.

Další postup:

S cílem pomoci členským státům investovat více, lépe, společně a v Evropě Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA:

- zřídí novou **funkci společného plánování a zadávání veřejných zakázek** vytvořením Rady pro připravenost obranného průmyslu a Skupiny na vysoké úrovni pro evropský obranný průmysl s poradní úlohou.

Komise:

- navrhuje **rozšířit v rámci EDIP logiku EDIRPA** týkající se podpory spolupráce při pořizování produktů pocházejících od EDTIB,
- navrhuje umožnit v rámci EDIP **rychlé vzájemné uznávání certifikace** v době krize,

²³ Užitečné informace o trendech ovlivňujících evropský obranný trh a průmysl poskytují údaje z výročních zpráv a databáze ESVČ o vývozu zbraní z členských států EU. Umožňují měřit zejména intenzitu obchodních toků uvnitř EU, která poskytuje indikace o intenzitě přeshraničního pořizování konečných produktů i přeshraničních toků v dodavatelských řetězcích EDTIB. V případě pořizování obranných produktů členskými státy totiž údaje o původu produktů nejsou shromažďovány centralizovaně. Útvary Komise budou společně s ESVČ a agenturou EDA spolupracovat s členskými státy na vypracování metodiky pro měření podílu pořizování od EDTIB oproti pořizování od subjektů ze třetích zemí.

²⁴ Komise ve sdělení o analýze nedostatků v oblasti investic do obrany na základě vědecké publikace D. Fiotta (s využitím údajů o dovozu/vývozu Ministerstva zahraničí USA) uvedla, že v letech 2007 až 2016 bylo více než 60 % evropského rozpočtu na zakázky v oblasti obrany vynaloženo na dovoz vojenského materiálu ze zemí mimo EU. Jak je uvedeno v rámečku 1, v období od začátku útočné války Ruska do června 2023 bylo 78 % obranných akvizic členských států EU uskutečněno ze zemí mimo EU, přičemž jen z USA to bylo 63 %.

- navrhuje zpřístupnit nový právní rámec, Strukturu pro **evropský zbrojní program (SEAP)**, s cílem posílit obrannou spolupráci členských států tak, aby se tento rámec vzájemně doplňoval s rámcem PESCO,
- navrhuje postupně vytvořit **Evropský mechanismus pro prodej vojenského materiálu**, jehož cílem bude podpořit dostupnost vybavení EU v požadovaném čase a množství,
- navrhuje, aby byly prostřednictvím EDIP zahájeny **evropské obranné projekty společného zájmu** s cílem přispět – na úrovni EU – k zajištění a ochraně volného přístupu Unie a členských států do konkurenčních oblastí, jako je kybernetická, kosmická, vzdušná a námořní oblast, a k realizaci priorit rozvoje schopností EU.

Dále vysoký představitel:

- v rámci strategického přezkumu PESCO probíhajícího v letech 2023–2025 doporučí zúčastněným členským státům, aby **posílily přísnější závazky ve vztahu k EDTIB** (nebo zvážily případné nové závazky) a využívaly projekty PESCO k naplnění ambicí této strategie.

3. ZAJIŠTĚNÍ DOSTUPNOSTI: POHOTOVÁ EDTIB ZA JAKÝCHKOLI OKOLNOSTÍ A V JAKÉMKOLI ČASOVÉM HORIZONTU

EU se již může spolehnout na celkově konkurenceschopnou EDTIB světové úrovně. Avšak v dramaticky změněném geopolitickém kontextu, v němž musí EU a její členské státy převzít odpovědnost za bezpečnost svých občanů, je partnerství s pohotovější a odolnější EDTIB důležitější než kdy dříve. Je potřeba vytvořit podmínky pro to, aby průmysl EU uspokojoval poptávku členských států včas a v požadovaném objemu. Zatímco členské státy jsou odpovědné za zadávání závazných a dlouhodobých objednávek zajišťujících nezbytnou předvídatelnost trhu pro obranný průmysl, je Komise připravena využít svých výsad a příslušných programů na podporu tohoto úsilí.

3.1 Podpora rychlejší reakce a všestranného přizpůsobení se naléhavým potřebám

Jak se jasně ukázalo hned po ruské vojenské agresi vůči Ukrajině, bezpečnost Unie a její schopnost účinně podporovat své partnery závisí na její schopnosti rychle mobilizovat obranné vybavení. Vzhledem k tomu, že úroveň ohrožení bude v dohledné budoucnosti pravděpodobně i nadále vysoká, musí být EDTIB schopna dodat to, co je zapotřebí, v požadovaných množstvích a lokalitách a v požadovaný čas. K dosažení tohoto cíle musí EDTIB projít změnou paradigmatu a podstupovat více rizik, aby lépe reagovala na potřeby všech členských států.

Mobilizace EDTIB by měla být provedena s cílem zvýšit odolnost a bezpečnost dodávek v celé Evropě při plném zohlednění specifických potřeb těch členských států, které jsou objektivně nejvíce přímo vystaveny riziku naplnění konvenčních vojenských hrozeb. To rovněž vyžaduje řešení úzkých míst bránících rychlému, efektivnímu a nerušenému pohybu obranného vybavení a schopností prostřednictvím dalších investic do vojenské mobility.

EU bude této změně myšlení napomáhat a přispívat ke snížení rizika úsilí, které její obranný průmysl vyvíjí, a posilovat jeho připravenost tím, že bude podporovat navýšení výrobní kapacity v EU v oblastech společně identifikovaných členskými státy a Komisí, přičemž zvláštní pozornost bude věnována malým a středním podnikům a malým společnostem se střední tržní kapitalizací. Za tímto účelem **Komise navrhuje rozšířit intervenční logiku programu ASAP** nad rámec pozemní munice a raketových střel, aby

EU mohla urychlit produktivní investice do EDTIB u produktů, které jsou nejvíce zapotřebí. Finanční podpora EU by měla zajistit zvýšený objem výroby relevantního obranného vybavení, pomoci zkrátit jeho dodací lhůtu a řešit potenciální úzká místa a faktory, které by mohly jejich dodávky a výrobu zpoždit nebo ztížit. Tato finanční podpora by také měla v co největší míře podněcovat přeshraniční průmyslová partnerství a spolupráci relevantních společností při společném úsilí průmyslu, přičemž je potřeba plně dodržovat příslušná finanční pravidla a pravidla hospodářské soutěže.

Podpora navýšení výroby však rovněž vyžaduje řešení průmyslových následků jejího snížení, jakmile bude prudký nárůst poptávky uspokojen. Investice do rozvoje **neustále připravených zařízení a případného nového využití civilních výrobních linek** by přispěly k bezpečnosti občanů Unie a zároveň by zachovaly flexibilitu výrobní kapacity EDTIB a udržely by její celkovou konkurenceschopnost.

Komise prostřednictvím EDIP přispěje k budování neustále připravených volných průmyslových kapacit, které umožní flexibilitu nezbytnou k navýšení výroby v reakci na naléhavý nárůst poptávky. To by bylo obzvláště vhodné v případech, kdy členské státy zjistí kritické nedostatky v nabídce.

Bude možné zabezpečit například financování obráběcích strojů a příslušných osobních nákladů, aby se zajistilo, že v případě závažné krize bude EDTIB schopna hromadně vyrobit potřebné vybavení v krátkém časovém horizontu. Za tímto účelem bude posílena dostupnost výrobních kapacit a tam, kde je to možné, dojde k modernizaci výrobních technologií. Tím se zajistí, aby v případě potřeby mohla být výroba okamžitě navýšena.

Komise spolu s členskými státy také prozkoumá opatření k rychlé mobilizaci výrobních linek z civilního průmyslu pro účely obranné výroby a k zajištění toho, aby v rámci těchto scénářů byla k dispozici potřebná kvalifikovaná pracovní síla (např. příprava personálu, pokud jde o jeho bezpečnostní prověrku a výškolení). Tato účinná a praktická řešení umožní, aby byla výroba EDTIB připravena se výkyvům v poptávce vyjádřené členskými státy neprodleně přizpůsobit.

Rámeček 3. Argumenty pro pohotovější reakci: realizace hromadné výroby dronů relevantních pro obranu při pokračujícím úsilím o využití jejich potenciálu

Bezpilotní systémy hrají ve vzdušných, námořních a pozemních oblastech válečného dění na Ukrajině rozhodující úlohu, neboť jsou široce využívány pro průzkum a zpravodajství, palebnou podporu a také jako efektory. Odhaduje se, že Ukrajina využívá na bojištích měsíčně až 10 000 leteckých dronů a nových jich měsíčně vyrobí 40 000.

Většina z nich jsou nízkonákladové spotřební prostředky, často předělané komerční civilní drony, které jsou však schopny zničit mnohem nákladnější vybavení. Ačkoli tyto drony neomezují případ použití široké škály vojenských dronů pro zvláštní účely, prokazují, že mají značný taktický a strategický význam.

Zatímco EDF a jeho předchůdci ve vztahu k bezpilotním systémům od roku 2017 finančně podporují akce v oblasti obranného výzkumu a vývoje, rozvoj kapacity pro rychlé navýšení výroby a dosažení **hromadné výroby tohoto vybavení lze označit za klíčový prvek obranné připravenosti EU** na konflikty vysoké intenzity. To by mohlo být předmětem akcí v rámci budoucího EDIP a měla by být určena a odstraněna jakákoli kritická závislost nebo úzké místo. Podpora společného zadávání veřejných zakázek na

drony nebo systémy pro obranu proti bezpilotním vzdušným prostředkům je možná i v rámci EDIRPA.

Bezpilotní vzdušné prostředky patří rovněž mezi prioritní potřeby Ukrajiny, které by mohly být potenciálně podporovány prostřednictvím Evropského mírového nástroje, v koordinaci s prací vykonávanou v kontextu koalic schopností Kontaktní skupiny pro obranu Ukrajiny.

Dne 29. listopadu 2022 přijala Komise **Evropskou strategii pro drony 2.0**, v jejímž rámci se provádí několik stěžejních akcí. Vedle financování příslušných výzkumných a vývojových akcí v rámci programu Horizont Evropa a EDF byly zahájeny další akce: za prvé, koordinované výzvy kombinující financování z nástrojů EU a půjček Evropské investiční banky (EIB) na podporu nového stěžejního projektu „dronových technologií“; za druhé, vypracování Strategického plánu pro dronové technologie s cílem identifikovat prioritní oblasti pro podporu výzkumu a inovací, snížit stávající strategické závislosti a zabránit vzniku nových či zřídit síť EU pro střediska testování dronů civilní obrany s cílem usnadnit výměnu poznatků mezi civilním a obranným sektorem.

V zájmu další podpory všestrannosti EDTIB navrhuje Komise jako součást navrženého EDIP vytvořit **Fond pro urychlení transformace dodavatelských řetězců v oblasti obrany (FAST)**. Cílem tohoto fondu bude **usnadnit přístup k dluhovému a/nebo kapitálovému financování pro malé a střední podniky a malé společnosti se střední tržní kapitalizací**, které industrializují obranné technologie a/nebo vyrábějí obranné produkty nebo mají bezprostřední plány takové činnosti zahájit. FAST by umožnil generovat násobek rozpočtu, který na tuto iniciativu vyčlenil EDIP v půjčkách nebo kapitálových investicích.

Využitím dalších veřejných a soukromých investic na podporu EDTIB posílí FAST odolnost hodnotových řetězců obranného průmyslu Unie. Tato iniciativa by měla rovněž přispět k podpoře rozvoje ekosystému investorů zaměřeného na fáze růstu tím, že bude investovat do kriticky důležitých obranných dodavatelů a podporovat rozšiřování inovativních obranných společností.

3.2 Stát v čele technologického pokroku v oblasti obrany

Při zajišťování schopnosti EU reagovat ve výrobě na naléhavé bezpečnostní potřeby je stejně tak důležité, aby se Evropa udržela v čele v inovacích. K zachování konkurenceschopnosti EDTIB v dlouhodobějším horizontu je více než kdy jindy nezbytné setrvalé úsilí ve výzkumu a vývoji, zejména pokud jde o její schopnost plně využít potenciál excelence jejích vědců, inženýrů a inovátorů. V krátkodobém horizontu by se dosažením technologických průlomů rovněž podpořilo řešení současných výzev, včetně probíhající války na Ukrajině.

3.2.1 Podpora inovací a využití obranného potenciálu malých a středních podniků

Tím, že EDF podněcuje a podporuje strukturovanější a systematictější spolupráci v celé EU, připravuje půdu pro inovativnější EDTIB a otevření a poevropštění dodavatelských řetězců. Je však nezbytné dále zvýšit ambice EU účinně podporovat obranné inovace a vznik nových subjektů v dodavatelských řetězcích v oblasti obrany. Toto odvětví musí plně využít rychlejší civilní inovační cykly pro technologie s potenciálem dvojího užití, aby si udrželo svou konkurenceschopnost a zajistilo výhodu ozbrojených sil na bojišti.

Má-li být zachována konkurenceschopnost, musí být kapacita a autonomie ve vývoji inovativních obranných produktů rovněž posíleny podporou výzkumu obranných schopností, které obstojí i v budoucnu, a to i v disruptivních technologiích. Ty mohou mít na ozbrojené síly členských států hluboký transformační účinek a mohou poskytnout kritickou operační výhodu. Za tímto účelem musí EU usilovat o to, aby inovativním podnikům – zejména začínajícím podnikům, malým a středním podnikům, malým podnikům se střední tržní kapitalizací a výzkumným a technologickým organizacím – nabídla **flexibilnější, rychlejší a jednodušší cykly financování a usnadnila lepší propojení s vojenskými koncovými uživateli a investory.**

V této souvislosti navrhne Program EU pro inovace v oblasti obrany (EUDIS), vytvořený v rámci EDF s rozpočtem ve výši 2 miliard EUR²⁵, v tomto VFR služby na podporu inovací pro jednotlivé subjekty, mimo jiné propojováním s investory, partnery a koncovými uživateli, a posílí podporu pro testování a validaci inovativních produktů a technologií. Bude usilovat o snížení administrativní zátěže, zejména pro malé a střední podniky a malé podniky se střední tržní kapitalizací, například prozkoumá zavedení **neustále otevřených** výzev k předkládání projektů a způsobů, jak případně podpořit přenos slibných technologií z civilního do obranného odvětví.

Trvalá a intenzivní spolupráce mezi Evropskou komisí (EUDIS) a agenturou EDA (centrum pro inovace v oblasti obrany – HEDI) umožňuje inovátorům v oblasti obrany plně využívat individuálně přizpůsobená podpůrná opatření EU, včetně pokynů ohledně požadavků vojenských koncových uživatelů na schopnosti a příležitosti připojit se k evropským obranným komunitám. EUDIS v úzké spolupráci s HEDI každoročně podporuje až 400 inovativních začínajících podniků a malých a středních podniků s cílem pomoci jim překonat tradiční překážky vstupu na trh.

Útvary Komise budou, po konzultaci s agenturou EDA (HEDI), podporovat hackathony, kde se setkají mladí inženýři a začínající podniky a budou soutěžit o nalezení nejlepšího řešení konkrétních problémů na bojišti, počínaje výzvami, s nimiž se v terénu potýkají ukrajinské ozbrojené síly. V zájmu další podpory ukrajinské technologické a průmyslové základny obrany bude **kancelář EU pro inovace v Kyjevě** působit jako most mezi začínajícími podniky a inovátory z EU a ukrajinským průmyslem a ozbrojenými silami. Pomůže přenášet technologické průlomů, které mohou mít dopad na bojišti.

Rámeček 4. Malé a střední podniky: již nyní ústřední prvek v úsilí EU na podporu obranného průmyslu

Malé a střední podniky hrají jakožto agilní aktéři stále důležitější roli poskytovatelů disruptivních technologií a inovací v obranné komunitě. Komise proto přijala opatření na podporu aktivnějšího přispění malých a středních podniků k výzkumu a vývoji v oblasti obrany EU, zejména připravuje **zvláštní výzvy EDF zaměřené na malé a střední podniky** a podporuje jejich účast na všech ostatních projektech. Přeshraniční spolupráce s účastí malých a středních podniků je jedním z kritérií EDF pro přidělení a finanční bonusy se uplatňují na základě míry účasti malých a středních podniků na vývojových akcích.

Na základě výzev EDF v letech 2021 a 2022 bylo 511 malým a středním podnikům, představujícím 40 % účastníků, přiděleno 354 milionů EUR, představujících 20 %

²⁵ 1,46 miliardy EUR z rozpočtu EDF a 500 milionů EUR mobilizovaných z jiných veřejných a soukromých zdrojů.

finančních prostředků. Ve výzvách EDF v roce 2023 se malé a střední podniky podílely na celkovém počtu subjektů zhruba 50 % a měly zájem o 30 % celkové částky požadovaných grantů. **Odhaduje se, že v období 2023–2027 by měl EDF financovat malé a střední podniky až 840 milionů EUR.**

V roce 2022 přidělil EDF 224 milionů EUR na podporu obranných inovací a malých a středních podniků v rámci EUDIS, včetně specifických činností, jako jsou technologické výzvy. Opatření EUDIS jsou dále rozvíjena a realizována tak, aby podporovala malé a střední podniky v průběhu celého jejich růstového cyklu. Významného mezníku bylo dosaženo v lednu 2024, kdy byl zaveden **Nástroj pro kapitálové investice pro obranu**, který má společně s Evropským investičním fondem, součástí skupiny EIB, **investovat až 500 milionů EUR do slibných malých a středních podniků v oblasti obrany s cílem přispět k jejich růstu.** Očekává se, že v roce 2024 bude zaveden obranný akcelerační a budou zorganizovány činnosti zaměřené na propojování s investory.

3.2.2 *Pomoc projektům EDF stát se hmatatelnou realitou přesahující fázi výzkumu a vývoje*

S více než 1 miliardou EUR ročně v období 2021–2027 je EDF již mocným nástrojem na podporu spolupráce v obranném průmyslu a stimulování přeshraničního obranného výzkumu a vývoje a přispívá ke zvýšení počtu hodnotových řetězců evropského obranného průmyslu²⁶.

Po ukončení fáze výzkumu a počátečního vývoje však u spolupráce dochází k prodlevě v komercializaci v prototypové fázi, v níž je požadovaná úroveň zapojení členských států významně vyšší.

Kromě toho rozdílné operační požadavky a vnitrostátní průmyslové politiky mohou vést obranné společnosti k ukončení spolupráce, jakmile akce EDF skončí. Aby se tomu zabránilo, mohou kooperativní akce v oblasti obrany, které byly původně podporovány z EDF a které dosáhly prototypové fáze a jsou založeny na společných, harmonizovaných funkčních požadavcích, vyžadovat **trvalou podporu k dosažení industrializace.**

Jako nástroj pro maximalizaci využití projektů pocházejících z EDF poslouží Struktury pro evropský zbrojní program a rozšíření logiky EDIRPA. EDIP bude navíc poskytovat **vratné granty na specifické akce** spojené s výrobou a komercializací prototypů, zejména těch, které pocházejí z EDF.

Úspěšné překlenutí prodlevy v komercializaci kooperativních projektů po fázi výzkumu a vývoje rovněž vyžaduje, aby se zúčastněné členské státy po dosažení prototypové fáze dohodly na podmínkách pro vývoz společně vyvinutých produktů. S ohledem na probíhající přezkum společného postojů EU 2008/944/SZBP o kontrole vývozu zbraní Komise spolu s vysokým představitelem znovu vyzývá²⁷ členské státy, aby prozkoumaly způsoby, jak zjednodušit a postupně dále sbližovat své postupy při kontrole vývozu zbraní,

²⁶ Za tři roky bylo zahájeno přes 145 projektů zahrnujících 2 618 účastníků, tvořících páteř ekosystému obranného průmyslu EU, který se v současné době zabývá širokou škálou špičkových obranných schopností a technologií. Na spolupráci se podílí výzkumné organizace (609 účastí), malé a střední podniky (826 účastí), větší subjekty (1 113 účastí), veřejné subjekty (456 účastí) a vysokoškolské instituce (230 účastí), které společně tvoří EDTIB budoucnosti.

²⁷ Sdělení o příspěvku Komise k evropské obraně, COM(2022) 60 final.

především pokud jde o obranné schopnosti vyvinuté společně. Za stejným účelem by si členské státy měly také vyměňovat osvědčené postupy týkající se pravidel pro kontrolu vývozu u společně vyvinutých schopností.

Komise dále přijme opatření k usnadnění transferů produktů pro obranné účely uvnitř EU v rámci projektů financovaných EU a bude usilovat o zjednodušení správy podmínek a postupů udělování licencí k transferu, zejména zavedením ustanovení o transferech do příslušné vzorové grantové dohody s cílem omezit využívání certifikátů konečného uživatele.

Správné a účinné provádění směrnice 2009/43/ES v současnosti ztěžuje několik faktorů, které brání plnému využívání souvisejících přínosů na obranném trhu. V zájmu lepší analýzy existujících problémů, které v současnosti brání jejímu účinnému provádění, provede Komise **do konce roku 2025 hodnocení této směrnice**.

3.3 Zajištění bezpečnosti dodávek na úrovni EU

Předpokladem připravenosti a konkurenceschopnosti EDTIB je odolnost.

EU již pro zvýšení připravenosti a odolnosti průmyslu vyvinula nástroje a rámce k řešení budoucích krizových situací, mimo jiné v rámci agentury EDA²⁸. Tato opatření však buď nejsou k dispozici, nebo je členské státy uplatňují při podpoře EDTIB pouze v omezené míře. Proto bude zaveden **celounijní režim bezpečnosti dodávek**, který zaručí větší odolnost a zároveň poskytne EDTIB a dodavatelským řetězcům EU v oblasti obrany konkurenční výhodu. Díky zajištění úrovně bezpečnosti dodávek, kterou nemohou vnější konkurenti nabídnout, by se dodavatelské řetězce EU v oblasti obrany mohly ze strany členských států těšit větší důvěře.

3.3.1 Větší bezpečnost dodávek za účelem maximalizace obranného potenciálu vnitřního trhu

V rámci EDIP navrhuje Komise zavést modulární a postupný **režim EU pro bezpečnost dodávek**, který posílí solidaritu a efektivitu v reakci na napětí v dodavatelských řetězcích nebo na bezpečnostní krize a umožní včasnou identifikaci potenciálních úzkých míst. Jsou navrženy různé soubory opatření k řešení dvou typů krizí:

- Krize dodávek, kdy nedostatek civilních součástí nebo součástí dvojího užití nebo surovin **vážně ohrožuje včasnou dostupnost a dodávky obranných produktů**. V tomto případě poté, co Rada aktivuje „stav krize“, soubor nástrojů zajistí dodávky dotčených součástí a/nebo surovin pro dodavatelské řetězce v oblasti obrany, mimo jiné tím, že zajistí přednost před některými nebo všemi civilními dodávkami (**přednostní objednávky**), je-li to nezbytné a odůvodněné nadřazeným veřejným zájmem.
- **Krize dodávek**, které přímo souvisejí s existencí **bezpečnostní krize** v Unii nebo v jejím sousedství. Aby bylo možné těmto scénářům čelit, měla by mít Rada možnost aktivovat **druhou, vyšší úroveň stavu krize a použít opatření, která jsou k vyřešení této krize nezbytná a přiměřená** (hlavně se zaměřením na dodávky produktů speciálně určených pro vojenské použití).

---

²⁸ Členské státy EU například v roce 2013 přijaly rámcové ujednání o bezpečnosti dodávek. Tento rámec měl být proveden zavedením kodexů chování nebo prováděcím ujednáním a řídicí výbor agentury EDA v roce 2014 přijal kodex chování týkající se stanovování priorit.

Aby Komise podpořila efektivní, účelné a přiměřené využívání tohoto dvouvrstvého krizového rámce, navrhuje realizovat **identifikaci a monitorování produktů kriticky důležitých pro určité dodavatelské řetězce v oblasti obrany**. Tyto produkty budou identifikovány společně s členskými státy v Radě pro připravenost obranného průmyslu.

Na základě rámce, který je v současné době k dispozici v jiných odvětvích, a klíčových strategických činností agentury EDA bude tato identifikace a monitorování vycházet především z veřejně dostupných informací a pouze v případě potřeby z údajů poskytnutých podniky (s výhradou národních bezpečnostních záruk členských států).

3.3.2 Umožnění tvorby strategických zásob a snížení jejich rizika

Aby Komise rizika bezpečnosti dodávek pro EDTIB dále snížila, zváží jako dlouhodobý cíl **financovat tvorbu strategických zásob základních součástí ze strany průmyslu**, jako jsou elektronické součásti a suroviny, které se v obranných systémech používají průřezově²⁹. Vytvoření takových zásob by umožnilo snížit náklady v případě zadání velkých objednávek a omezit cenovou inflaci vyplývající z prudkého nárůstu poptávky během krize.

Komise navrhuje jako součást EDIP **předběžný pilotní test malého rozsahu**, který umožní podporovat tvorbu strategických zásob. Takový systém doplní mechanismus pro stanovení priorit v době krize a zajistí, aby tento mechanismus zůstal až krajní možností. V tomto ohledu by mohla být rovněž zvážena probíhající práce na opatřeních pro odolnost a připravenost v rámci Akčního plánu pro vojenskou mobilitu 2.0, mimo jiné prostřednictvím stávajících projektů PESCO v oblasti vojenské mobility a sítě logistických center.

3.3.3 Včasná identifikace a řešení nejstrategičtějších závislostí

Přílišná závislost na technologiích, které jsou pro odvětví obrany kriticky důležité, omezuje svobodu jednání ozbrojených sil členských států a má potenciální negativní dopad na konkurenceschopnost EDTIB kvůli souvisejícím omezením.

Komise již zřídila **Observatoř EU pro kritické technologie**³⁰, která má identifikovat závislosti a vypracovat technologické plány pro jejich zmírnění. Její první utajená zpráva byla právě předána členským státům. Rozšíření observatoře umožní rychlejší identifikaci závislostí, monitorování dodavatelských řetězců a vytvoří přehled kritičností. Byla již zahájena práce na podskupině elektrických, elektronických a elektromechanických (EEE) součástí na bázi polovodičů a technologií autonomních systémů.

Souběžně se bude usilovat o vzájemné obohacování mezi pracovními programy jiných nástrojů Unie, jako jsou EDF a program Čipy pro Evropu, aby byly identifikované závislosti zmírněny a aby EDTIB měla k dispozici základní technologie a produkty obranného průmyslu, jako jsou důvěryhodné čipy, čímž se podpoří její připravenost.

---

²⁹ V tomto ohledu Komise zváží možnost využít nástroje vyvinuté v rámci aktu o kritických surovinách [COM(2023) 160].

³⁰ Plán pro technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost, Štrasburk 15.2.2022, COM(2022) 61 final.

Komise také podporuje členské státy EU, zejména jejich regionální a místní orgány, Nástrojem pro technickou podporu³¹, který poskytuje individuálně přizpůsobenou technickou podporu při navrhování a provádění reforem pro zvýšení hospodářské a technologické bezpečnosti, konkurenceschopnosti a posílení odolnosti dodavatelských řetězců v členských státech.

Další postup:

K zajištění dostupnosti na základě pohotovější EDTIB ve všech časových horizontech Komise:

- navrhuje **rozšířit v rámci EDIP intervenční logiku ASAP** nad rámec munice a raketových střel a doplnit ji vývojem **neustále připravených zařízení** a případným **novým využitím civilních výrobních linek**,
- společně s vysokým představitelem a členskými státy připraví návrh politiky na **podporu výroby dronů** v EU nebo případně společně s Ukrajinou prostřednictvím využití příslušných nástrojů,
- navrhuje, aby byl v rámci EDIP vytvořen **Fond pro urychlení transformace dodavatelských řetězců v oblasti obrany (FAST)**. Tento nový finanční nástroj podpoří malé a střední podniky prostřednictvím dluhového a/nebo kapitálového financování,
- bude poskytovat **trvalou podporu industrializaci** kooperativních akcí v oblasti obrany, které byly původně podporovány z EDF, a to prostřednictvím vratných grantů v rámci EDIP,
- navrhuje zavést modulární a postupný **režim EU pro bezpečnost dodávek**, který posílí solidaritu a efektivitu v reakci na napětí v dodavatelských řetězcích nebo na bezpečnostní krizi a umožní včasnou identifikaci potenciálních úzkých míst.

EU:

- otevře **kancelář pro inovace v Kyjevě** za účelem propojování unijních začínajících podniků a inovátorů s ukrajinským průmyslem a ozbrojenými silami.

4. FINANCOVÁNÍ AMBICÍ UNIE ZAJISTIT PŘIPRAVENOST OBRANNÉHO PRŮMYSLU

Aby tato strategie uspěla ve svém cíli realizovat nové ambice, které mají zajistit připravenost obranného průmyslu na úrovni EU, měla by být doprovázena odvážným zvýšením finančních prostředků odpovídajícím výzvám, jimž čelíme.

Návrh nařízení, kterým se zřizuje EDIP, spolu s touto strategií zahrnuje **rozpočet ve výši 1,5 miliardy EUR** na investice do připravenosti obranného průmyslu v rámci EDTIB.

Tento rozpočet by měl být doplněn o další finanční prostředky na rozvoj technologické a průmyslové základny obrany (DTIB) Ukrajiny a její užší integraci s EDTIB a unijním trhem s obranným vybavením. Bezprostřední potřeby Ukrajiny v oblasti obrany rovněž vyžadují další financování pro pořízení vojenského materiálu na podporu výkonu jejího práva na sebeobranu. Pokud by Rada na návrh vysokého představitele přijala rozhodnutí SZBP podle článku 29 Smlouvy o Evropské unii o převodu mimořádných peněžních zůstatků centrálních depozitářů cenných papírů plynoucích z neočekávaných a

³¹ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_cs

mimořádných příjmů z imobilizovaných ruských státních aktiv, mohla by být tato doplňková podpora získána z těchto příjmů v souladu s cíli SZBP Unie. V případě, že by tyto dodatečné zdroje byly zpřístupněny, mohly by potenciálně zvýšit finanční kapacitu Evropského mírového nástroje pro pořízování vojenského vybavení na podporu Ukrajiny nebo jakéhokoli jiného nástroje Unie. **Jinými slovy by to znamenalo použít neočekávané zisky ze zmrazených ruských aktiv ke společnému nákupu vojenského vybavení pro Ukrajinu.**

V závislosti na bezprostředních potřebách Ukrajiny v oblasti obrany by z těchto mimořádných peněžních zůstatků mohly být také čerpány určité částky pro účely střednědobého a dlouhodobého rozvoje ukrajinské DTIB s využitím ustanovení uvedených v návrhu nařízení, kterým se zřizuje EDIP, jakož i pro obecné rozpočtové potřeby Ukrajiny související s obnovou a rekonstrukcí.

Vzhledem k rozsahu úsilí potřebného k zajištění připravenosti obranného průmyslu v celé Unii je třeba tento rozpočet považovat za přemostění – svými rozměry omezené – k příštím víceletému finančnímu rámci. S ohledem na to, že bezpečnostní výzvy, jimž Evropa čelí, budou pravděpodobně přetrvávat, je důležité, aby byla **v příštím VFR na obranu vyčleněna ambiciózní částka**, která bude zahrnovat příslušné rozpočty pro nástupce EDF a EDIP na období od roku 2028.

Tato strategie vyzývá k obnovení ambicí ve stávajícím VFR prostřednictvím EDIP a k posílení rozpočtu na podporu obranného průmyslu v příštím VFR. Nicméně vzhledem ke změně bezpečnostního paradigmatu vyplývající z prudkého nárůstu regionálních a globálních hrozeb, které představují potenciálně existenční bezpečnostní výzvy pro Unii a její členské státy, a ke skutečnosti, že příští VFR začne teprve v roce 2028, je nezbytné zahájit diskusi o kvantifikaci finančních potřeb EU pro zajištění připravenosti obranného průmyslu, které by odpovídaly této změně bezpečnostního paradigmatu, a o tom, jak toto adekvátní financování zajistit. To vyžaduje, aby byl v krátkém časovém horizontu společně s členskými státy proveden průzkum, v němž budou posouzeny potřeby a možnosti zvýšení podpory dostupnými nástroji, jako jsou finančně posílené EDIP a EPF, rozsáhlé společné zadávání veřejných zakázek na obranné vybavení pro Ukrajinu a pro členské státy, masivní a rychlejší navýšení výrobních kapacit průmyslové základny obrany EU a zahájení stěžejních obranných projektů s cílem chránit neomezený přístup do konkurenčních oblastí EU.

5. GENERALIZACE KULTURY OBRANNÉ PŘIPRAVENOSTI, A TO I NAPŘÍČ POLITIKAMI EU

Evropský obranný průmysl zásadním způsobem přispívá k odolnosti, bezpečnosti a sociální udržitelnosti. Bez míru na kontinentu nebude hospodářská prosperita možná a úloha EDTIB v tomto ohledu musí být plně uznána v regulačním prostředí a politikách Unie. EDTIB rovněž tvoří jednotný a kriticky důležitý letecký a obranný ekosystém, jehož klíčoví aktéři také přispívají k technologiím tvořícím jádro ekologické transformace.

Je proto zásadně důležité zajistit, aby EDTIB měla přístup k financování, které bude odpovídat úrovni potřebných investic, působila v adekvátním regulačním prostředí a byla dostatečně atraktivní pro mladé generace a nejnadanější jedince.

5.1 Usnadnění přístupu k financování

Zajištění dostatečného přístupu k financování a využití veřejných investic pro odvětví obrany EU má zásadní význam vzhledem k naléhavé potřebě posílit investice do tohoto ekosystému. Proto je nezbytné zapojit finanční sektor. Za tímto účelem budou Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA v relevantních případech spolupracovat s členskými státy, průmyslem a finančním sektorem na zlepšení přístupu EDTIB k soukromému i veřejnému financování.

5.1.1 Přístup k soukromému financování

EDTIB čelí přetrvávajícím překážkám v přístupu k financování, zejména soukromému. Podle nedávné studie Komise³² čelí malé a střední podniky působící v odvětví obrany větším překážkám v přístupu k financování než společnosti působící v jiných odvětvích. V letech 2021–2022 dvě třetiny konzultovaných společností upustily od hledání kapitálového financování a téměř 50 % jich upustilo od hledání dluhového financování, což je v ostrém kontrastu s průměrem 6,6 % mezi malými a středními podniky v EU ve stejném období.

Aby se posílil přístup tohoto odvětví k financování, ujmou se Komise a agentura EDA společně s členskými státy iniciativy a obrátí se na banky a investory za účelem **dialogu na vysoké úrovni** s cílem projednat jejich intenzivnější účast, identifikovat obtíže a nalézt způsoby, jak stimulovat zapojení soukromého sektoru do podpory investic do obrany.

Zdá se, že ochota finančních subjektů spolupracovat s obranným průmyslem je ovlivněna specifiky obranného trhu (včetně složitosti pořizování nebo obtíží těchto subjektů posoudit přesné důsledky stávajících mezinárodních úmluv o zbraních) nebo domněnkami ohledně environmentálních, sociálních a správních (ESG) faktorů.

Podle rámce EU pro udržitelné financování **žádné stávající ani plánované pravidlo EU nebrání soukromým investicím do obranného průmyslu**. Útvary Komise, ve vhodných případech spolu s orgánem ESMA, poskytnou pokyny k uplatňování rámce EU pro udržitelné financování v oblasti obrany. Komise v úzké spolupráci s agenturou EDA posílí dialog mezi obranným a finančním sektorem a přispěje k podpoře průmyslu při zvyšování transparentnosti. Komise bude také usilovat o lepší uznání svrchovanosti, odolnosti a bezpečnosti EU, zejména v rámci udržitelného financování EU. Jedním z příkladů platformy, na niž by toto vzájemné porozumění a důvěra mohly být dále rozvíjeny, je síť vládních odborníků pro ESG, kterou spravuje agentura EDA. Toto fórum by mělo zejména posílit rozhraní mezi ministerstvy obrany členských států a finančním sektorem.

To by umožnilo přijmout konkrétní opatření ke zmírnění současných problémů obranného průmyslu týkajících se přístupu k financování, neboť synergie mezi institucionálními a soukromými subjekty na kapitálových trzích byly v tomto ohledu identifikovány jako kriticky důležité.

Rámeček 5: Obranný průmysl a rámec EU pro udržitelné financování

Obranný průmysl Unie zásadním způsobem přispívá k odolnosti a bezpečnosti Unie, a tím i k míru a sociální udržitelnosti. V této souvislosti je **rámec EU pro udržitelné financování** plně v souladu s úsilím Unie o usnadnění dostatečného přístupu evropského

³² „Access to equity financing for European defence SMEs“ (Přístup ke kapitálovému financování pro evropské malé a střední podniky v oblasti obrany), https://defence-industry-space.ec.europa.eu/study-results-access-equity-financing-european-defence-smes-2024-01-11_en

obrného průmyslu k financování a investicím. **Neukládá žádná omezení pro financování odvětví obrany.**

Pravidla EU týkající se zveřejňování informací o udržitelnosti a preferencí v oblasti udržitelnosti platí horizontálně ve všech odvětvích a žádné odvětví nevyčleňují. Komise dosud nevydala žádnou „sociální taxonomii“ a ani neplánuje to učinit. S výjimkou zbraní, na něž se vztahují zákazy z mezinárodních úmluv podepsaných členskými státy, a které EU proto považuje za neslučitelné se sociální udržitelností, **obrný průmysl posiluje udržitelnost** vzhledem ke svému přínosu k odolnosti, bezpečnosti a míru.

Podobně skutečnost, že specifické obranné průmyslové činnosti dosud nebyly zahrnuty do environmentální taxonomie EU, **nepředjímá environmentální výkonnost obrného průmyslu, a proto by neměla mít na jeho přístup k financování vliv.**

5.1.2 Plné využití stávajících horizontálních finančních nástrojů EU

EDTIB již může v zásadě využívat stávající finanční nástroje EU, které jsou prováděny prostřednictvím InvestEU. Stávající úvěrové politiky evropských finančních subjektů provádějících InvestEU, včetně skupiny EIB a národních podpůrných bank a institucí a mezinárodních finančních institucí, však představují **významnou překážku při zavádění těchto finančních nástrojů** na podporu tohoto odvětví, a to nad rámec potenciálního financování technologií dvojího užití.

To je doloženo neschopností provádět Fond pro navýšení zřízený podle aktu ASAP. **Změna úvěrových politik uvedených subjektů, zejména politiky skupiny EIB, je proto nezbytností a významnou prioritou** pro zajištění toho, aby odvětví obrany **mělo přístup k finančním nástrojům EU a mohlo je plně využívat.** Taková změna bude mít rovněž pozitivní kaskádové účinky, neboť bude představovat významný pozitivní signál pro finanční trh a soukromé banky.

Kromě toho musí EU maximalizovat příležitosti, které nabízí synergie a doplňkovost mezi finančními nástroji a granty. Budoucí VFR by měl v tomto ohledu usilovat o další optimalizaci synergií mezi nástroji EU, jak je uvedeno v bílé knize Komise o možnostech podpory investic do výzkumu a vývoje technologií s potenciálem dvojího užití³³. V současnosti probíhá k této bílé knize veřejná konzultace a obsahem této strategie nejsou dotčena budoucí opatření Komise v této oblasti. Za stávajícího uspořádání je již možné, aby obrana v příslušných případech využila rychlejší civilní inovační cykly a naopak, přičemž je třeba mít na paměti, že některé technologie používané v obranných platformách mají potenciál dvojího užití.

Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA vyzývají řídicí orgány skupiny EIB, a zejména správní radu EIB, aby přizpůsobily výjimky, které souvisejí s obranou, z úvěrových politik skupiny EIB, v souladu s politickými prioritami EU a platnými právními předpisy. To by EIB umožnilo podporovat výrobu vojenského vybavení a obecněji evropský obranný průmysl, jak k tomu nedávno vyzval i Evropský parlament³⁴.

³³ Evropská komise. Bílá kniha o možnostech posílení podpory výzkumu a vývoje zahrnujícího technologie s potenciálem dvojího užití, Brusel, 24.1.2024, COM(2024) 27 final.

³⁴ Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. února 2024 o finanční činnosti Evropské investiční banky – výroční zpráva za rok 2023 ([2023/2229\(INI\)](#)). Zpráva zejména „vyzývá EIB, aby zvýšila svou podporu poskytovanou Strategické evropské bezpečnostní iniciativě a evropskému obrannému průmyslu, včetně malých a středních podniků, zejména s cílem přispět k trvalé podpoře Ukrajiny; vyzývá

Dohoda o společné definici „technologií s potenciálem dvojího užití“ mezi Komisí a skupinou EIB, vycházející ze Strategické evropské bezpečnostní iniciativy a Nástroje pro kapitálové investice pro obranu, by mohla přispět k podpoře společných investic do technologií, produktů a infrastruktury s potenciálem dvojího užití.

Takový krok, i když by byl vítaný, **by však nebyl dostatečný**. EIB svým mandátem vyplývajícím z článku 309 Smlouvy o fungování Evropské unie přispívá k vyváženému a nerušenému rozvoji vnitřního trhu v zájmu Unie. Obranný průmysl je nedílnou součástí vnitřního trhu. Aby byly uspokojeny finanční potřeby tohoto odvětví a umožněno plné využití programů financování EU, včetně InvestEU, na podporu obranné připravenosti, **by EIB měla letos podniknout veškeré nezbytné kroky³⁵ k přezkumu své úvěrové politiky a k jejímu přizpůsobení v souladu se současnými politickými prioritami a objektivními potřebami**. Veřejné finanční subjekty členských států se vyzývají, aby postupovaly stejně.

5.1.3 Plná integrace obrany a bezpečnosti jako strategického cíle příslušného financování a programů Unie

EDTIB by měla plně využívat finanční prostředky Unie určené na technologický a průmyslový rozvoj, a to i v rámci **fondů politiky soudržnosti**, zejména EFRR³⁶, ESF+³⁷ (např. v oblasti dovedností), Fondu soudržnosti (např. pro dopravu) a **InvestEU**, pokud je to v souladu s cíli příslušného programu a politiky. Obranný průmysl je sice pro podporu z těchto nástrojů již způsobilý, avšak členské státy by měly zvážit výraznější nasměrování fondů EU, které podléhají sdílenému řízení, do tohoto odvětví v případech, kdy se tím podpoří regionální rozvoj a konkurenceschopnost, aby to odráželo jeho významnou roli jakožto priority Unie a klíčového příspěvatele ke stabilitě a bezpečnosti Unie.

V tomto hledu Komise zváží zahrnutí nebo zachování **obránné připravenosti, bezpečnosti a odolnosti jako výslovného strategického cíle v budoucích relevantních programech EU**, aby se zajistilo, že budou EDTIB plně podporovat a že realizační partneři a zprostředkovatelé (v případě nepřímého řízení) nebudou při plnění těchto cílů čelit žádným překážkám.

5.2 Zajištění toho, aby EDTIB fungovala v adekvátním regulačním prostředí

EDTIB by měla mít podmínky pro to, aby mohla fungovat v adekvátním regulačním prostředí. Za tímto účelem **je třeba začlenit hlediska obrany do politik EU**. Případné negativní dopady iniciativ Unie na EDTIB by měly být identifikovány a zmírněny co nejdříve. Komise proto **do svých iniciativ bude začleňovat hlediska připravenosti obranného průmyslu** na systematictější základě a kdykoli to bude relevantní. Kromě toho bude Komise ve spolupráci s vysokým představitelem / vedoucím agentury EDA ohledně těchto záležitostí nadále v kontaktu s členskými státy a EDTIB, přičemž bude stavět na stávajících iniciativách, jimž napomáhá agentura EDA, v oblastech, jako je

---

EIB, aby upravila svůj seznam způsobilosti tak, aby střelivo a vojenské vybavení, které jdou nad rámec uplatňování dvojího užití, již nebyly vyloučeny z financování ze strany EIB“.

³⁵ Např. veškeré nezbytné přípravné kroky, jako jsou analýzy trhu.

³⁶ Evropský fond pro regionální rozvoj.

³⁷ Evropský sociální fond plus.

nařízení (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH)³⁸ a iniciativa Jednotné evropské nebe (SES).

Vývoj bezpečnostní situace rovněž vyžaduje, aby Komise zvážila zkrácení správních lhůt a zároveň zajistila nezbytnou míru řádného finančního řízení. Revize finančního nařízení v roce 2024 umožní Unii přijmout za mimořádných podmínek nezbytná opatření na podporu připravenosti obranného průmyslu.

5.3 Zvýšení atraktivity odvětví obrany pro mladé generace a nejnadanější jedince

Investice do lidí a jejich dovedností jsou klíčové pro udržení kroku s novými technologiemi a pro přilákání a udržení talentů v tomto odvětví. EU podporuje členské státy a usnadňuje partnerství s cílem spolupracovat na pochopení současných a budoucích potřeb tohoto odvětví v oblasti dovedností, (např. prostřednictvím Evropského paktu pro dovednosti).

Přetrvávající nedostatek pracovních sil a dovedností v obranném průmyslu má kořeny v předchozích nedostatečných investicích do nových obranných programů a nedostatečné přitažlivosti tohoto odvětví, jakož i v omezené mobilitě pracovních sil a jejich stárnutí. Ačkoli pochopení a zmírnění negativního vnímání obranného průmyslu je klíčem ke zvýšení atraktivity tohoto odvětví, a to i pro různorodou pracovní sílu, je třeba, aby všechny zúčastněné strany učinily další kroky, aby bylo možné plně využít potenciálu lidských zdrojů Unie, včetně překonání genderových stereotypů. Za tímto účelem se nadcházející Akční plán Komise pro řešení nedostatku pracovních sil a dovedností v EU zaměří na odstranění úzkých míst bránících udržitelnému růstu, k jejichž vytvoření v mnoha odvětvích tento nedostatek přispěl, a tím umožní budoucí dlouhodobou konkurenceschopnost EU a zároveň zachová kvalitní pracovní místa a pracovní sílu, která je vybavena potřebnými dovednostmi.

Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA budou vedle generalizace hlediska obrany **zkoumat opatření s cílem zlepšit mobilitu pracovních sil a podpořit vzdělávání související s obranou**, zejména prostřednictvím příležitostí, které nabízejí programy obranného průmyslu EU, a spolupráci mezi poskytovateli vzdělávání, včetně Evropské bezpečnostní a obranné školy.

5.4 Pomoc pro přispění EDTIB k ekologické transformaci

Aby EDTIB přispěla k ekologické transformaci a posílila svou odolnost a nákladovou efektivnost, musí pokračovat v úsilí o zvýšení udržitelnosti své výroby a produktů, snížení emisí uhlíku a zvýšení oběhovosti v souladu s politikami a ambicemi EU. Společné sdělení o novém pohledu na provázanost klimatu a bezpečnosti uznává význam obranného průmyslu pro úsilí ozbrojených sil členských států přizpůsobit se změně klimatu a zmírňovat ji. K prozkoumání synergií a možných oblastí spolupráce mezi členskými státy, průmyslem a útvary EU existují i další příležitosti, a to i pokud jde o inovace, analýzu a standardizaci nových obnovitelných zdrojů energie používaných ozbrojenými silami a širším obchodním sektorem. K celkovému přijetí odvětví obrany ze strany společnosti by mohlo také přispět zajištění odpovídající viditelnosti tohoto odvětví a uznání jeho úsilí o environmentální udržitelnost.

Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA **budou i nadále podporovat snahy EDTIB o ekologickou transformaci**, např. opatřeními navrženými ve společném sdělení

---

³⁸ Včetně pokračující spolupráce s Evropskou agenturou pro chemické látky.

o novém pohledu na provázanost klimatu a bezpečnosti, včetně zelených veřejných zakázek.

Další postup:

V zájmu generalizace evropské kultury obranné připravenosti Komise ve spolupráci s vysokým představitelem / vedoucím agentury EDA:

- vyzývá **řídící orgány skupiny EIB**, aby letos **přezkoumaly úvěrové politiky skupiny EIB** a přizpůsobily stávající **výjimky související s obranou** v souladu s politickými prioritami EU a platnými právními předpisy,
- **posílí dialog mezi obranným a finančním sektorem** a poskytne pokyny k uplatňování rámce EU pro udržitelné financování.

Dále Komise:

- bude **stimulovat zvýšenou podporu pro bezpečnost, odolnost a obrannou připravenost prostřednictvím unijních programů financování**. Tento cíl bude rovněž zohledněn při přípravě budoucích programů EU.

6. DOSAŽENÍ PŘIPRAVENOSTI A ODOLNOSTI PROSTŘEDNICTVÍM PARTNERSTVÍ

Ambice EU rychle dosáhnout obranné připravenosti by měla být rovněž podpořena partnerstvími, zejména s Ukrajinou, jakož i posílenou spoluprací s NATO, strategickými partnery a podobně smýšlejícími evropskými, transatlantickými a jinými partnery i dalšími mezinárodními organizacemi.

6.1 Rozvíjení stále užších vztahů s Ukrajinou

Ukrajina je a stále více bude klíčovým partnerem Unie v odvětví obranného průmyslu. Vzhledem k vysoce intenzivní útočné válce musela ukrajinská DTIB přejít na model válečné ekonomiky. Stane se jedním z motorů hospodářské obnovy země na konci války a zkušebním prostředím připravenosti obranného průmyslu. Užší spolupráce mezi EU a ukrajinským odvětvím obranného průmyslu bude součástí budoucích bezpečnostních závazků EU vůči Ukrajině. Pro ukrajinskou DTIB a EDTIB může být proto posílená spolupráce vzájemně prospěšná.

Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA provedou následující opatření.

Účast v programu Unie na podporu obranného průmyslu:

- V zájmu posílení vazeb mezi EDTIB a ukrajinskou DTIB poskytne EDIP Ukrajině možnost účastnit se společného zadávání veřejných zakázek a ukrajinským obranným společnostem možnost získat podporu pro navýšení jejich výrobních kapacit a spolupráci s EDTIB.

Podněcování spolupráce mezi ukrajinskou DTIB a EDTIB:

- Agentura EDA plně využije svého stávajícího správního ujednání s Ukrajinou a společně s členskými státy prozkoumá možnost revize jeho oblasti působnosti, jakmile to podmínky dovolí.
- Útvary Komise, agentura EDA a ESVČ budou podporovat specializovanou výměnu informací o standardech a o získaných poznatcích.

- V kontextu navrženého Fondu pomoci Ukrajině v rámci Evropského mírového nástroje bude ESVČ zkoumat možnosti, jak dále stimulovat spolupráci mezi obranným průmyslem EU a Ukrajinou.
- EU k posílení spolupráce mezi ukrajinským a unijním obranným průmyslem v roce 2024 také uspořádá Fórum pro obranný průmysl EU–Ukrajina.

Další podpora pro Ukrajinu prostřednictvím EDTIB:

- Na základě toho, že se od EDTIB bude společně pořizovat vojenské vybavení dodávané prostřednictvím navrženého Fondu pomoci Ukrajině v rámci Evropského mírového nástroje, bude mít obranný průmysl EU prospěch z větší předvídatelnosti prioritních potřeb Ukrajiny.
- S výhradou rozhodnutí Rady by další podpora pořizování vojenského vybavení pro Ukrajinu mohla být poskytována prostřednictvím Evropského mírového nástroje, který by čerpal z mimořádných peněžních zůstatků centrálních depozitářů cenných papírů plynoucích z neočekávaných a mimořádných příjmů z imobilizovaných ruských státních aktiv.
- ESVČ, agentura EDA a útvary Komise budou i nadále pravidelně informovat o nejnovějším vývoji Kontaktní skupinu pro obranu Ukrajiny a podporovat kapacitu EDTIB s cílem dále napomáhat uspokojování ukrajinských potřeb, a to i v rámci koalic schopností.

6.2 NATO

V souladu se třemi společnými prohlášeními o spolupráci mezi EU a NATO³⁹ by se posílené rozhovory na úrovni štábů, včetně možnosti specializovaného strukturovaného dialogu s NATO, mohly více zaměřit na činnosti související s obranným průmyslem a tématy společného zájmu, jako jsou oběhové hospodářství, interoperabilita, průmyslové aspekty změny klimatu, standardizace a křížová certifikace a reakce na nové a vznikající hrozby. To bude vyžadovat intenzivnější sdílení informací, včetně utajovaných, mezi zaměstnanci NATO na jedné straně a příslušnými útvary Komise, ESVČ a agenturou EDA na straně druhé. Obě organizace by si měly i nadále vyměňovat názory a zkoumat synergie a doplňkovost úsilí v oblasti bezpečnosti dodavatelských řetězců, která má zásadní význam pro rozvoj a dodání schopností.

EU rovněž prozkoumá možnosti dalšího posílení spolupráce v oblasti inovací mezi ESVČ, agenturou EDA, mezinárodním štábem NATO a Agenturou NATO pro podporu a pořizování (NSPA), jakož i mezi Akcelerátorem obranných inovací pro severní Atlantik (DIANA), centrem HEDI agentury EDA a programem EUDIS.

6.3 Spolupráce se strategickými a mezinárodními partnery s cílem dosáhnout obranné připravenosti

Internacionalizace dodavatelských řetězců znamená, že je prakticky nemožné zachovat ucelenou kontrolu surovin a tisíců součástí složitého systému.

Úsilí Unie o připravenost obranného průmyslu může být umocněno posílením vzájemně prospěšných partnerství se strategickými partnery, mezinárodními organizacemi a podobně smýšlejícími třetími zeměmi, mimo jiné prostřednictvím dialogů o bezpečnosti a

³⁹ [Společné prohlášení EU a NATO \(8. července 2016\)](#), [společné prohlášení EU a NATO \(10. července 2018\)](#), [společné prohlášení EU a NATO \(10. ledna 2023\)](#).

obraně. Tato spolupráce bude pružná. Bude mít různorodou formu, rozsah a typy účastníků podle sdílených zájmů. Taková spolupráce by měla přispět k větší bezpečnosti dodavatelských řetězců, posílení EDTIB a snížení strategických závislostí EU, aniž by vytvářela nové (nebo udržovala stávající) závislosti.

Kromě toho bude agentura EDA i nadále co nejlépe využívat svých stávajících správních ujednání v souladu se zásadami spolupráce se třetími stranami, na nichž se dohodly členské státy.

Další postup:

Komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA:

- prozkoumají opatření na posílení účasti Ukrajiny v programech Unie na podporu obranného průmyslu, mimo jiné v rámci EDIP, **možnost, aby se Ukrajina účastnila společného zadávání veřejných zakázek**, podporu pro navýšení průmyslových výrobních kapacit na Ukrajině a posílení spolupráce mezi EDTIB a ukrajinským obranným průmyslem,
- v kontextu **Fondu pomoci Ukrajině**, navrženého vysokým představitelem, zajistí další vojenskou podporu EU pro Ukrajinu, zejména signalizací poptávky evropskému obrannému průmyslu ke zvýšení výrobní kapacity s cílem dlouhodobě udržet válečné úsilí Ukrajiny, jakož i **stimulací spolupráce mezi evropským a ukrajinským obranným průmyslem**,
- posílí **strukturovaný dialog na úrovni štábů s NATO** o tématech společného zájmu,
- uspořádají v roce 2024 **Fórum pro obranný průmysl EU–Ukrajina** s cílem posílit spolupráci mezi ukrajinským a uniijním obranným průmyslem.

ZÁVĚR

Občané Unie se již desítky let těší nebývalému období míru. Útočná válka Ruska proti Ukrajině, jakož i rostoucí napětí u hranic EU však vyžadují, aby EU a její členské státy převzaly **strategickou odpovědnost a posílily obranný průmysl EU** s cílem řešit nebývalé bezpečnostní hrozby a výzvy, jimž čelí.

Špičková technologická úroveň a schopnost trvale zaručit dostupnost jakéhokoli obranného vybavení jsou předpokladem pro to, aby Unie mohla zaručit účinnost ozbrojených sil svých členských států, a tím zachovat na kontinentu mír. Tato strategie navrhuje ambiciózní opatření k posílení a podpoře transformace EDTIB v nadcházejícím desetiletí.

Díky rozšíření a doplnění stávajících nástrojů politiky EU v oblasti obranného průmyslu a nastínění politických, průmyslových a rozpočtových ambicí, které mají být na podporu EDTIB mobilizovány, bude EDTIB moci těžit z větší efektivity opravdově integrovanějšího obranného trhu a uvolnit nevyužitý potenciál účinků z rozsahu.

Provádění strategie pomůže evropskému obrannému průmyslu lépe reagovat na naléhavé potřeby, aniž obětuje budoucnost. Od včasnějšího a kooperativnějšího plánování investic až po větší podporu industrializace a společných akvizic, od efektivnějšího začlenění inovací až po větší kontinuitu v úsilí o rozvoj špičkových schopností a strategických podpůrných schopností, od větší bezpečnosti dodávek až po větší svobodu jednání **bude tato strategie sloužit jako katalyzátor toho, co je potřeba k obnovení a zachování míru na evropském kontinentu.**

Přizpůsobení obranného průmyslu Unie současným bezpečnostním a tržním trendům je třeba řešit přednostně. Evropská komise a vysoký představitel / vedoucí agentury EDA jsou připraveni členské státy v této snaze podpořit.